

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 50 lir

TRST, nedelja, 2. aprila 1967

Leto XXIII. - Št. 78 (6662)

Poleg strank tudi manjšinske organizacije

Pojasnili, ki so bila podana v članku v predzadnji nedeljski številki Primorskega dnevnika, kako gleda Slovenska kulturno gospodarska zveza na odnos manjšina - država in manjšina - stranka, še niso povsem pričale Draga Legiša. V predzadnji številki Novega lista pripisuje namreč omenjenemu članku oziroma SKGZ stališče, po katerem naj bi bila država nad manjšino, dočim, pravi člankar, je manjšina ena izmed komponent države, zato da ima pravico sodelovati pri urejanju in reševanju svojih problemov, pri čemer je treba povedati, kako da se naj ti problemi rešujejo. Toda, nadaljuje, sredstva za vzdrževanje odnosov med državo in manjšino so lahko samo in predvsem politične stranke ne pa kulturne in gospodarske organizacije. Pri tem utemeljuje nenadomestljivo in z ustavo določeno vlogo strank, ter uvršča SKGZ v koristno tolažbo v eno izmed skupin »pritiske«, ki ga naj izvaja na področju kulture in gospodarstva.

Lahko bi rekli, da gre za nesporazum, če nam kdo očita stališče, da manjšina ni del države in če ne bi v članku, kateremu je namenjen odgovor v Novem listu, podali jasne in nedvoumne sodbe o strankah in o njih, da se Slovenci vanje vključujejo in tam delujejo.

Nihče, najmanj pa SKGZ, nima namena strankam odrekati vloge, ki jo imajo v naši politični stvarnosti. Ne razumemo, iz katerih naših trditvev je bilo mogoče tako sklepati. S kakšnimi sredstvi naj bi pri nas državljanji organizirano vplivali na razvoj in spremembe v družbi na splošno, v našem primeru pa še v zvezi s pravicami narodnih manjšin, če bi strank ne bilo? Saj venomer ponavljamo, da je dolžnost strank, da se v svojem delovanju zavzemajo za pravice manjšine, saj priznavamo vse kar stranke v tem pogledu dosežejo in grajamo, kadar niso nastopile ali se zadržale tako, kakor se nam zdi da bi morale. Pa naj gre za vsedrjavne stranke ali za manjšinske politične organizacije.

Pri nas moramo danes gledati opredeljenosti Slovencev pač upoštevati stanje, kakršno je in smo na drugem mestu ugotovili, da ni pričakovati po zadnjih volitvah na Tržaškem, posebno pa po tonu predvolilne agitacije bistvenih sprememb tudi v bodočnosti. Velika večina Slovencev voli za tri levičarske stranke, del za Slovensko skupnost, manjše število pa za independentistični skupini. Ni mogoče pričakovati torej, da bi se pomemben del levičarskih glasov prelil v listo, ki ima katoliško-krščansko obeležje.

V razmerah torej, ko sledi vsedrjavnim političnim strankam večina Slovencev na Tržaškem in Gorškem, da o Benečiji niti ne govorimo, saj nastopajo tam samo te stranke na volitvah,

je za uspešno, učinkovito in hitrejšo razreševanje manjšinskih problemov v Italiji nujna avtonomna manjšinska organizacija, ki dopolnjuje delo strank, pri katerih ne pridejo vedno dovolj do izraza pereči problemi manjšin sprčo tolikih političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj in sprčo političnih kombinacij, volilnih obzirov, prestižnih skrbi in podobnih ovir. Njeno uveljavljanje je lahko uspešno, ker ne nastopa kot politični konkurent, temveč usklajevalec in pomirjevalec z naloge, da tudi strokovno poglobi proučevanje posameznih problemov. Hkrati je tudi nekaka vest in pristni nosilec narodnih, kulturnih in gospodarskih teženj velikega dela slovenskega življa.

Opisane razmere pri nas niso neka posebnost, ampak splošna zakonitost, da se brez stalne in aktivne prisotnosti manjšine njeni problemi ne razrešujejo po nekem samogibnem avtomatizmu. Pa naj gre za njene izrazito politične, gospodarske ali kulturne probleme.

Manjšinska organizacija z zgoraj opisanimi značilnostmi je naša Slovenska kulturno gospodarska zveza, kate-

re vloge ni mogoče zreducirati na »pritiske«, ampak mora prevzeti aktivno in reprezentativno vlogo navzven predvsem v odnosu do predstavnikov oblasti odnosno do večine. Ob upoštevanju, da obstajata na Tržaškem in na Gorškem slovenski politični formaciji, ki lahko predstavljata slovensko prebivalstvo v sorazmerju s prejetimi glasovi, omogoča omenjena vloga SKGZ celovitejšo predstavništvo, po katerem bo slovenski manjšini v Italiji mogoče nastopati kot subjekt.

Prav v zvezi s tem je skoda, da je Dragu Legiši manjkalo prostora v njegovem listu in ni zato mogel odgovoriti na vsa vprašanja, ki se jih je dotaknil članek v Primorskem dnevniku. Zelo radi bi namreč slišali sedlo o stališču SKGZ, ki odreja Slovenski skupnosti pravico, da zastopa navzven vse Slovence na Tržaškem. Pričakujemo torej pojasnila, ker bi si v nasprotnem primeru morali razlagati molk kot potrdilo, da si Slovenska skupnost to vlogo pripisuje, posebno če v ta kontekst vključimo Legišovo zgražanje.

Boris Race

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prizor z demonstracij proti amerškemu podpredsedniku Humphreyju med njegovim obiskom v Rimu. Policista nosita nekega demonstranta s Trga Colonna

NADALJUJE SE PREISKAVA V ZADEVI BAZAN

Aretacija znanega časnikarja Baldaccija je spravila marsikomu strah v kosti

Končana preiskava v zadevi SIFAR - Podpredsednik ZDA Humphrey pri papežu - Protiameriske demonstracije v Rimu in Florenci - Napovedana stavka uslužbencev krajevnih ustanov

RIM, 1. — Danes je v Palermu preiskovalni sodnik dr. Mazzeo ob navzočnosti namestnika državnega pravdnika dr. Barbere nadaljeval zasliševanje oseb, ki so jih pozvali, naj se zgledajo v zvezi s sodelovanjem pri pomevbi javnega denarja z bivšim predsednikom kreditnega zavoda Banco di Sicilia dr. Carlom Bazanom.

Sodnik je zaslišal tudi dr. Maria Bazana, sina bivšega predsednika sicilskega bančnega zavoda. Sodnik ga je bil izpraševal o kreditih Banco di Sicilia kliniki »Moscatu« v Rimu.

Dr. Mazzeo je zaslišal tudi gospe Delio Zanatta, vdovo Lo Verde, ki je predsednica upravnega sveta dnevnika »L'ora« v Palermu, in dr. Giannija Carboneja, svetnika in upravnika istega lista. Spremljal ju je odv. Nino Sorigi. Gospe Lo Verde in dr. Carbone sta izročila sodniku spomenico in kakih 50 dokumentov, ki se nanašajo na odnose med banko in časopisom v zvezi z oglasil v letih 1962 in 1963. Te odnose smatra uprava lista za zakonite.

Stvar s pomevami javnega denarja pri zavodu Banco di Sicilia se vedno bolj zapleta. Vmes je namreč prišla aretacija Sicilijanske prof. Gaetana Baldaccija v Beirutu na zahtevo italijanskih oblasti. Kot je znano, je Baldacci vplivna osebnost, saj je bil svoj čas ravnatelj dnevnika »ABC«. Obtožujejo ga, da je izsilil banki 52 milijonov s tem, da je grozil, da bo prijavil stvari, katere so prišle dve leti kasneje na dan z anonimnim pismom, katero je sprožil preiskavo o zavodu Banco di Sicilia. Predsednik banke Bazan se je takrat baje ustrašil in se v pogodil z novinarjem za ceno za njegov molk. Tako vsaj pravi preiskovalni sodnik. Sicer je znano, da je imel Baldacci velik vpliv na vodstvo banke, saj je bil konec lanskega leta dolžan njeni milanski podružnici 140 milijonov lir za razna posojila. Če k temu dodamo še 52 milijonov kot nagrado za njegovo izsiljevanje, dosega skoraj 200 milijonov. Če je njegov molk bil v zvezi

pravzaprav samo o tem v ričanju, da se sestane upravni svet. Zato so bili svedo o tem sestanku zelo zapeti. Pravijo, da je član izvršnega odbora dr. Giuseppe Reina iz Agrigenta zahteval, da se mora banka ravnati bolj v skladu z gospodarskimi potrebami Sicilije in dajati spodbude za povečanje proizvodnje, pri čemer pa se ne sme vmešavati v dejavnost podjetij, kot so delali v preteklosti. Pri tem se tudi omenja, kako nalahko je dajala banka raznim podjetjem kredite, ki niso bili kriti s premoženjem teh podjetij.

V zvezi z aretacijo Baldaccija v Beirutu je njegova žena Luisa dala agenciji »Ansa« izjavo, v kateri zanika razne časopisne vesti.

Rekla je, da je njen mož izrazil željo, da bi ga takoj premestili v Italijo ne glede na postopek o izročitvi, toda ona in otroci so ga prepričali, naj se ne odreče nobeni prednosti, ki mu jih dajejo italijanski in mednarodni zakoni, kajti preventivni

zapor ne bi koristil stvari. Gospe Baldacci pa je odločno zavrnila vse namige o možnih obrambnih sredstvih, ki naj bi se jih poslužil njen mož, češ da so odnosi med Baldaccijem, zavodom Banco di Sicilia in ustanovo Mormino popolnoma zakoniti.

V Rimu pa je preiskovalna komisija, ki jo je imenoval obrambni minister Tremelloni za to, da bi izvedla preiskavo o izgubljenih dokumentih iz sedišča SIFAR (sejda SID), ki so se nanasali na nekatere italijanske politične osebnosti, končala svoje delo. Sedaj pripravlja komisija poročilo, ki ga bo predložila obrambnemu ministru, ko se bo vrnil iz Washingtona, kjer se bo udeležil sestanka odbora NATO za jedrsko načrtovanje. Minister se bo vrnil iz glavnega mesta ZDA v soboto 8. aprila in menijo, da bo pregledal poročilo naslednji ponedeljek.

Podpredsednik ZDA Humphrey je obiskal Vatikan, kjer ga je sprejel v avdienci papež. Njun razgovor je trajal okrog pol ure. Kasneje ga je sprejel državni tajnik kardinal Cicognani, s katerim se je pogovarjal nad dvajset minut. Ob 11.35 je podpredsednik odšel iz apostolske palače v vatikanske muzeje in Sikstinsko kapelo. Ogru Trga sv. Petra in na samem trgu so osredotočili zelo veliko število policistov. Ko je bil podpredsednik v avdienci pri papežu, so namreč iz nekega avta, ki se je peljal po Ulici Porta Angelica, trosili tetake z napisom: »Dovolj je umazanega ameriškega napada na Vietnam!« Letaki so vsebovali tudi gesla proti ameriški navzočnosti v Vietnamu in proti ameriškim oporiščem v Italiji. Pod gesli je bil napis PSIUP. Po razgovoru s Humphreyem je papež sprejel tudi njegovo ženo in spremstvo. Humphrey samemu je daroval umetniško publikacijo vodstva vatikanskih muzejev o Rafaelovih »Stazah«, članom spremstva pa je papež daroval razne kolajne.

Kasneje se je zvedelo, da sta se papež in podpredsednik Humphrey razgovarjala o svetovnem položaju s posebnim poudarkom na Vietnam. Nadalje sta se dotaknila tudi vprašanja pomoči deželan v razvoju v luči mrs. I. eniklike »Populorum progressio«. Po obisku v muzejih in Sikstinski kapeli je Humphrey odšel v vatikansko baziliko, ob 13.30 pa je zapustil Vatikan.

Podpredsednik Humphrey je v družbi z ženo in s poslancom ZDA v Rimu Reinhardtom danes popoldne obiskal Florencio, kamor se je pripeljal s posebnim vlakom. Na postaji so ga pričakali predstavniki najvišjih oblasti. Ko je prišel s svojim spremstvom pred postajo, so mu nekateri manifestanti izrekli dobrodoščilo, toda v tistem trenutku je neki mladenič zaklical nekaj besed v protest proti ameriški politiki. Seveda so ga policaji takoj zagrabili in odpeljali. Ko je šel podpredsednik peš čez Ponte Vecchio je nekaj mladeničev kričalo gesla proti ameriški politiki. Zatem se je na Trgu Signoria zbrala velika množica mladin, ki je manifestirala proti ameriški posegu v Vietnamu. Policija je prišla nekaj demonstrantov. Kasneje se je zvedelo, da je mladenič pred postajo vrzel proti avtomobilu podpredsednika tu di limono ter da so ga pridržali.

Občinska uprava je priredila podpredsedniku sprejem v palači Signoria, ki so se ga udeležili številni predstavniki političnega in kulturnega življenja. Po sprejemu je šel podpredsednik z ženo in spremstvom na večerjo v neko značilno restavracijo, kjer so mu postregli s toskanskimi specialitetami.

Vsederjavna tajništva sindikalnih organizacij krajevnih ustanov so proglasila za 20. april enodnevno stavko uslužbencev teh ustanov. Tej stavki bodo sledile druge stavke, ki bodo trajale več dni. Stavko so napovedali, ker ni dal večerajšnji sestanek z notranjim ministrom nobenih sodb, saj niso upoštevali zahtev uslužbencev.

K družabnemu večeru bivšega šentjakobskega mladinskega društva Prosveta

Ko so se dne 9. oktobra 1965 sestali v dvorani p.d. S. Škamperle pri Sv. Ivanu nekdanji člani nasilno razpuščenih mladinskih društev, rekli bi na nekakem »vsemladinskem družabnem večeru«, je bila ob tej priložnosti izražena misel in želja, naj bi se take prireditve ponavljale še v bodoče, pač pa še toliko časa, dokler bi nekdanja »mladinska misel« lahko še koga od nekdanjih mladincev vezala na skupno življenje. Upoštevati moramo, da je od nekdanjega mladinskega društvenega gibanja preteklo že skoro 40 in več let in da zaradi že odmaknjenosti dobe mnogih »mladincev« že ni več med živimi. Pri Sv. Ivanu so se torej »mladinci« po tolikih letih spet enkrat presteli in pri tem ugotovili, da jih je bilo prisotnih še skoro štiristo, ki so prihiteli na redko in izjemno slavo od vespovsod in tako tudi iz zelo oddaljenih krajev iz inozemstva. Nekdo se je računalo, da je bilo na Tržaškem organiziranih v »mladinskih gibanjih« preko tri tisoč mladincev, in je tako računati, da je bila pri Sv. Ivanu prisotna komaj deseti- na nekdanje mladine. Vojna in čas sta pač napravila strahotne vrzeli v njenih vrstah. Najštevilnejši člani so bili člani nekdanjega mladinskega društva Prosveta od Sv. Jakoba. Zaradi tega se je vztrajalo pri omenjenem predlogu, naj prav to društvo v bodoče privredi kakšen družabni večer, na katerega naj bi povabili, kakor je bila občasna navada, tudi zastopnike vseh ostalih mladinskih društev. Pa ni samo razlog najštevilnejšega članstva igral važne vloge, da prav »Prosveta« priredijo zamišljeni družabni večer, ampak tudi dejstvo, da je bila šentjakobska Prosveta prvo mladinsko društvo na Tržaškem ter sploh zamek vsega pomenjega tako krepko razvite mladinske narodnoobrambene dejavnosti. Če k vsemu temu dodamo še dejstvo, da potече leto 40 let, odkar je leta 1927 kratni fašistični ustrovalni režim nasilno razpuštil Zvezo mladinskih društev (ZMD) in vsa v njej včlanjena mladinska društva, tedaj postane jasno, zakaj se je toliko časa in s tako vztrajnostjo govorila misel o izvedbi zamišljeni prireditvi.

Kakor rečeno, je bila šentjakobska Prosveta prvo mladinsko društvo, ki je začelo postavljati na Tržaškem učinkovit jez proti nasilnemu fašističnemu raznarodovanju. Svoje zamek je to društvo imelo že v letu 1919, to je kmalu po italijanski zasedbi teh krajev. Takrat je namreč slovenska študijska mladina, med katero so zlasti prednjačili Svobodin Čok, Roman Pahor, Alojzij Rapotec, dr. J. Kosovel, dr. J. Božič, Josip Fischer, vsi že pokojni, ter med še živimi Franc Gombač-Fač, dr. V. Ferluga in drugi, ustanovila dijaški krožek »Prosveta« s sedežem pri šolskih prostorih v tedanji Ulici Stadio — sedaj Ul. C. Battisti —, v katerih so se tedaj dijaki, potem ko je Italija takoj ob svojem prihodu ukinila vse slovenske srednje šole, privatno pripravljali za zrelostne izpite. Po končanem tečaju v juniju 1919 je mnogo dijakov odšlo v Jugoslavijo in nekateri tudi drugod nadaljevali visokošolske študije. Na pobudo nekaterih še vedno v Trstu ostalih dijakov pa se je nato ustanovil pri Sv. Jakobu mladinski krožek Prosveta, s sedežem na Stari policiji in v prostorih Gospodarsko-konsumnega društva. Svoj namen je mladinski krožek Prosveta prevzel kar po prejšnjem dijaškem krožku, kateremu je bila naloga zbirati slovensko mladino ne glede na njeno politično prepričanje in jo ohraniti zvesto svojemu jeziku, svoji kulturi, šegam in navadam. Ta mladinski krožek se je začel zelo hitro razvijati in uveljavljati, zlasti še po požigu Narodnega doma dne 13. julija 1920, ker so začeli pristopati v njega tudi mestni mladinci, ki so s požigom njihovega sedeža ostali brez možnosti praktičnega udejstvovanja.

Delovanje tega mladinskega krožka je začelo zajemati čedalje večji obseg in že v kratki dobi je njegovo članstvo naraslo na preko 120 mladincev in mladink. Zato se je vodstvu zdelo potrebno preimenovali ga v mladinsko društvo, zlasti ker je njegova razglabanost prešla običajno aktivnost krožkov. Zaradi tega je leta 1921 prišlo do društvene presnove. Naj omenim pri tem, da so mladinski krožek od njegove ustanovitve v letu 1919 pa do preimenovanja v mladinsko društvo vodili naslednji člani: Vojko Ferluga — predsednik, pok. Roman Pahor — tajnik, pok. dr. Josip Božič — blagajnik, odborniki: pokojni brata dr. Josip in Rudolf Potrata, Rudolf Ivančič, Olga Cerkvenik, Mirko Pavlovič, Albina Blažina, pok. Viktor Kjuder, pok. Josip Fischer, Franc Gombač in pok. Just Blažina.

Z ustanovitvijo tega prvega mladinskega društva se je začela nova doba v delovanju tržaške mladine. Če je do leta 1921 dotedanje gibanje imelo izključno krajevni značaj, t.j. za samo mesto, ki pa je bilo osredotočeno na delavsko mestno četrt Sv. Jakob, je od tedaj dalje šentjakobska mladina, ki je imela v svoji sredi predvsem dijake, od katerih so se mnogi v poletnih počitnicah vračali domov iz Jugoslavije, začela širiti gibanje tudi na druge predele tržaškega predmestja. Drugo mladinsko društvo, ki je sledilo ustanovitvi šentjakobske Prosvete, je bilo mladinsko društvo Prosveta na Opčinah. Tudi to društvo je šlo v svoji sredi številne dijake, ki so v poletniški dobi leta 1922 postavili v svojem kraju jez proti raznarodovanju.

Mladinsko društvo Prosveta je od vsega početka postalo osrednja mladinska organizacija. Že v letih 1921-22 je izdajala društveno na roko pisano glasilo »Naši cilji«, ki so ga tedaj mladinke raznosile v okolici, od tega glasila se nam je ohranila le še prva stran prve številke, ki je v uvodni besedi objavila nekaj društvenih delovnih programov. V njem je rečeno, da »Bodo Naši cilji« skušali dati naši mladini vse potrebno, da ostane še nadalje kulturno visoka in narodno zavedna. Nato nadaljuje: »Toda naša ideja ni ostala sama v mestu, ampak glas našega dela je prišel do zadnje vasice Juljske krajine.«

Zvesto temu programu je mladinsko društvo Prosveta od vsega početka skušalo ustanovljati vespovsod novo mladinska društva. Mladinec Gvidon Vesel je med drugimi zanesel mladinsko idejo tudi med dijaštvo idrijske realke in je tudi tam skušal ustanoviti mladinsko društvo Prosveta, kar pa so mu tedanje oblasti preprečile. Prav tako izhaja iz šentjakobske Prosvete pobuda za ustanovitev Zveze mladinskih društev športnega združenja, za oživiljenje katerega sta se zlasti trudila pok. Just Blažina, ki so ga 23. IV. 1943 kot talca obseli v Ul. Ghega, ter Franc Gombač-Fač.

Šentjakobsko mladinsko društvo Prosveta ima torej za seboj pomembno in razglašeno zgodovino. Za ohranitev naše narodne bitnosti v burnih desetih fašističnih strahovladah je doseglo take uspehe, da so na področju narodne obrambe otipljivi še danes. Zato je prav, da so se nekateri člani spomnili svojega nekdanjega društva in da hočejo sedaj na kulturno-družbenem večeru še okrepiti vezi med nekdanjo in sedanjo mladino.

Milko Škrap

Občni zbor mladinskega društva Prosveta pri Sv. Jakobu leta 1923 v dvorani Konsumnega društva

NADALJNJA PRIZADEVANJA ZA MIR V VIETNAMU

U Tant poziva ameriško vlado naj enostransko ustavi sovražnosti

Predlaga tudi, naj bi se skupina držav združila in pozvala na ustavitev sovražnosti - Goldbergove izjave - Številni spopadi v Južnem Vietnamu - V Sajgonu razglasili novo ustavo

NEW YORK, 1. — Glavni tajnik OZN U Tant je v pogovoru s časnikarji izrazil željo, naj bi se skupina držav združila, da izda poziv za premirje v Vietnamu. Te države bi morale določiti trenutke, ko naj bi premirje stopilo v veljavo. U Tant pa ni povedal, ali ima že v mislih, katere države naj bi to storile. Rekel je, da bodo o tem razpravljali med njegovim potovanjem po raznih azijskih državah. Na koncu je izjavil, da ne verjame, da bi bili mirovni pogovori mogoči pred prekinitvijo bombardiranja Severnega Vietnamu in pred ustavitvijo sovražnosti.

U Tant je izročil tisku izjavo, v kateri poziva ZDA, naj enostransko uveljavijo ustavitve sovražnosti, ki jo je on predlagal prejšnji mesec. Sklepele so, da je to predlog senatorja Clarka pravilno. U Tant: »ZDA, z močjo in bogastvom, s katerima razpolagajo, lahko sprejmejo to pobudo.«

»Moji predlogi, pravi U Tant, so bili seveda namenjeni obema stranema istočasno, da bi dosegli ustavitve sovražnosti. Vendar smo v tisti uki. Toda zdaj se mi vedno bolj očitno, da se iz te slepe ulice lahko rešimo in da lahko dosežemo konec te vojne, ki postaja vedno bolj tragična in uničujoča, saj me ene ali druga stranka pokane v roko, t. j. da enostransko ustavi sovražnosti in strelišča, samo če je napadena.« Iskreno mnenje reči, da se strinjamo s senatorjem Clarkom v mnenju da si

ZDA lahko dovolijo podoben korak, tudi če predstavlja za ZDA tveganje, ki pa je po mojem mnenju omejeno.« Ameriški delegat v OZN Goldberg je izjavil, da ZDA sprejemajo U Tantov načrt brez pogojev. Goldberg je dodal, da ameriška vlada v celoti sprejema tri faze načrta. V svojem odgovoru je ameriška vlada izrazila upanje, da se bodo enako začeli pogajati o ustavitvi bojev. S tem v zvezi se je pojavil sum, da namerava Washington podrediti premirje dolgotrajnim pogajanjem. Goldberg pa zanika to tolaženje in pravi, da pogajanja, ki so bila omenjena v odgovoru, niso »pripravljalni pogovori«, ki jih omenja U Tant, ki ostanejo za drugo fazo, temveč samo tisti nujni pogovori, ki so potrebni za določitev načina izvedbe premirja. ZDA niso mnenja, da je treba začeti mirovna pogajanja pred ustavitvijo sovražnosti, in hkrati so pripravljene udeležiti se vseh pogovorov tudi med nadaljevanjem sovražnosti. Na koncu pa je Goldberg posvaril pred pretiranim optimizmom glede rešitve.

Severnovietnamsko zunanje ministrstvo je objavilo izjavo, s katero odločno obsoja tajske oblasti, ki so dovolile ameriškim imperialistom, da za svojo napadalno vojno v Vietnamu in v Aziji na splošno uporabljajo oporišča na tajskem ozemlju za letala B-52. Izjava dodaja, da severnovietnamska vlada in severnovietnamsko ljudstvo pozivata miroljubne vlade in narode, naj sprejmejo odločne ukrepe, da preprečijo poskuse ameriških imperialistov, ki hočejo spremeniti Tajsko v napadalno in vojno oporišče proti indokitskemu in azijskemu ljudstvu.

Davi se je v okviru operacije »Munition City« na področju C, ki je močan spopad med ameriškim in osvobodilnim silami, ki je trajal tri ure. Osvobodilne sile so uporabljale tudi 75-milimetrsko topnico in minomete ter obstreljevalce ameriškega položaja. Ameriškim častnikom so prišlo na pomoč okoli 100 tih urah srditih bojev so se osvobodilne sile umaknile v džunglo, kamor so jih ameriške sile zasledovale.

Bombniki B-52 pa so nastopili v podporo ameriškim enotam, ki so se večkrat zapletene v boje z osvobodilnimi silami blizu kambojske meje. V Sajgonu so danes uradno javili, da je ameriško letalstvo do 31. marca izgubilo v Vietnamu skupno 2039 letal in helikopterjev. Poročilo pravi, da je bilo od teh sestreljenih 499 letal in pet helikopterjev nad Severnim Vietnamom.

Tisto o različnih ravneh in o tem, naj SKGZ ostane na gospodarski in kulturni ravni, smo slišali s strani Krščanske demokracije že pred časom. Drago Legiša to tezo ne samo sprejema, ampak jo tudi vztrajno zagovarja. Da je KD tega mnenja, ni nič čudnega ker bi si s samovoljnim omejevanjem slovenskega predstavnstva rada lajšala delo; z očitnim favoriziranjem Slovenske skupnosti bi jo pa rada spravila v svojo odvisnost in tako ustvarjala pogoje, da jo prej ali slej absorbira. In prav v taki odvisnosti je nevarnost paternalizma večja od primera, ki ga Drago Legiša navaja, zato se mu čudimo, da prav on, ki na eni strani tako silovito zagovarja nujnost samostojnega političnega predstavnstva, na drugi strani pravi to samostojnost spravila v tako nevarnost.

Nič kaj skromni nasvet, o čem naj predsednik kulturno-gospodarske organizacije govori, naj Drago Legiša raje naslovi na odgovorne ljudi organizacij, ki so mu v neposredni bližini. Upamo, da kot javni delavec in novinar sledi delu SKGZ, njenih članic in komisij, ki obširno in stalno obravnavajo kulturne in gospodarske probleme slovenske manjšine, ki konkretno povedo, kako naj se nekateri problemi razrešujejo, druge pa v vsakdanjem delu same razrešujejo. SKGZ, njen izvršni odbor, predsedstvo, predsednik in drugi se bodo bavili in govorili o tistih problemih, ki se jim bodo zdeli v določenem času za slovensko manjšino najbolj važni in bodo o le-teh še več govorili, če bodo ugotovili, da jim to kdo oporeka iz nagibov, ki nimajo nič skupnega z objektivnimi interesi manjšine.

V Sajgonu je predsednik južnega Vietnamu general Tieu razglasil določbo, ki določa sestavo civilne vojske v šestih mesecih. General Tieu je sporočil, da je vlada določila predsedniške volitve 1. septembra, poslanske volitve pa 1. oktobra. Pozval je zborstvo, naj do konca aprila odobri volilni zakon.

«Neodvisni vsak čas in vsako uro»

ŽENEVA, 1. — Kakor v časih velikih mednarodnih kriz (Berlin, Suez, Kuba in ameriški napad v Vietnamu) bodo švicarske oblasti začele v ponedeljek veliko kampanjo, ki bo trajala dvanajst dni, in med katero bodo pozivale družine, naj si poskrbijo za zaloge živil.

Odbor tedna rancarije 1967, Večer, Maribor, organizira skupaj s turističnimi in drugimi organizacijami veliko

Dravsko karavano prijateljstva

od Maribora do Donje Dubrave od 1. do vključno 4. julija letos. Potniki se bodo vozili na rancah (dolgih splavskih čolnih) in na splavu, se udeležili vseh kulturnih in drugih manifestacij, ki jih bodo pripravili za njih rancarski ansambl in kraji vzdolž Drave v Sloveniji in Hrvaški.

Odbor organizira hkrati tudi veliko

Motorizirano karavano po kopnem

z osebnimi in drugimi vozili, ki bo spremljala dravsko ekspedicijo in se skupaj z dravskimi potniki udeležila vseh prireditve. Udeleženci obeh karavan se bodo lahko prijavili tudi za posebne polete nad rancarijo, ki jih pripravlja Aero-klub Maribor.

Potovanje po Dravi velja 60 novih dinarjev, po kopnem z avtomobilom pa 20. Tuji potniki plačajo ustrezen znesek v tujih valutah. V to ceno so vračunani vsi prevozi (za potnike ekspedicije) in prenočevanja.

Prijave za potovanje v dravskih karavanah prijateljstva sprejema Večer, Maribor, rancarski odbor, od 3. aprila do 1. junija 1967. Vsi potniki bodo najmanj mesec dni pred odhodom prejeli obvestila o tej, v letošnjem mednarodnem letu turizma eni največjih turističnih prireditvah v Jugoslaviji.

Vsa podrobnejša obvestila o tem bo razen tega redno objavljala Večer, Maribor, dobili pa jih boste tudi v vseh turističnih in potovalnih agencijah.

KMETIJSKI STROKOVNJAKI PRI TITU

Za večji pridelek pšenice Kako se je pripravljala »Deklaracija«

Pri sprejemanju »Deklaracije« so bili navzoči tudi M. Krleža, G. Krklec, V. Kaleb in drugi - Obsojdi se je pridružil tudi izvršni komite CK ZK Črne gore

BEOGRAD, 1. — Predsednik republike je 30. marca sprejel v Beogradu voditelje velikih kmetijsko-industrijskih kombinatov in voditelje znanstvenih ustanov neposredno povezanih s kmetijstvom, ki so ga seznani z dosežki kmetijstva rezultati znanstvenega dela in s problemi. Društveni sektor kmetijstva je dosegel lani za 21 odstotkov večjo proizvodnjo kot leto prej. Kmetijski pridelek so lani sodelovali v celotnem izvozu Jugoslavije s 30 odst. Posledni veliki uspeh je Jugoslavija dosegla svetovno stopnjo. Jugoslavija se je s proizvodnjo 8 milijonov ton koruze uvrstila med največje proizvajalce na svetu. Med problemi, ki ovirajo večjo proizvodnjo kmetijskih pridelkov so med drugim nezadostni sezonski krediti in obrnna sredstva in pogostoma nepopoln uvoz nekaterih kmetijskih pridelkov, ki ovirajo prodajo domačih pridelkov.

Tito se je zahvalil zastopnikom kmetijskih kombinatov, znanstvenih ustanov in proizvajalcev za dosežene uspehe in poudaril potrebo, da se zemlja še bolj intenzivno obdeluje, da se ustvarja večja kmetijska posestva in da se spodbujajo zasebni kmetovalci na sodelovanju z združenimi ozirno kombinatami in vedno večjo proizvodnjo. Tito je posebno poudaril potrebo povečanja pridelka pšenice, ki je po njegovih besedah, strateškega pomena. Izrazil je prepričanje, da bo Jugoslavija v doglednem času proizvajala toliko pšenice, da jo bo lahko tudi izvažala. Predsednik Tito je tudi tokrat, kot v mnogih drugih priložnostih izrazil svoje nezadovoljstvo z delom trgovine, ki po njegovem mnenju prehajajo in preveč zaslužijo in ki jo sedanjost sistem na vzpodbuja na to, da poveča promet in posluje sodoberne. Predsednik republike je poudaril stremeljša po večjem povečanju družbenega zemljiškega sklada, pozval je na potrebo, da se pri arondacijah in ekso-

priacijah zasebne zemlje upoštevajo želje zasebnih kmetov in da se jim v zamenjavo za razlašeno zemljo daje druga ustrežna zemlja in da se zasebne kmetovalce stalno pripravi o prednosti sodoberne obdelave zemlje.

Obsojdi »Deklaracije« in o nazivu položaja hrvaške kmetijskega jezika in predloga resolucije skupne srbskih književnikov se je pridružil tudi izvršni komite CK ZK Črne gore, ki je na »včerajšnji« seji oba akta omenil kot nacionalistično in sovništvinsko provokacijo in napad na bratstvo in enotnost. Izvršni komite je še posebno obsojil poskus, da se črnogorski narod in njegova kultura jemlje kot povod

podpisniki »Deklaracije« zbrisoje s kandidatih list za prihodnje volitve.

Zagrebski »Vjesnik« objavlja v jutrišnji številki nekatere podrobnosti o ozadju in pripravi »Deklaracije«, iz katerih se vidi, da so pri sestavljanju in sprejemanju »Deklaracije« prisostvovali le maloštevilni hrvaški kulturniki, čeprav so med njimi tudi nekateri najuglednejši hrvaški književniki kot Miroslav Krleža, Gustav Krklec, Ivo Frangeš, Vjekoslav Kaleb in drugi. Matica hrvaška je »Deklaracijo« soglasno sprejela na sestanku 13. marca, katerega se je udeležilo samo 40 članov upravnega in nadzornega odbora in partijskega aktiv v Zagrebu. Matica hrvaška in na namreč 21 podružnic v raznih krajih Hrvaške. Teh podružnic ni bilo v Matici hrvaški sploh ni vprašala za mnenje. V Društvu književnikov Hrvaške, ki ima 200 članov, se je sestanka, na katerem je bila »Deklaracija« sprejeta, udeležilo samo 80 članov. Na sestanku, na katerem so razpravljali o »Deklaraciji«, sploh niso bili povabljeni novinarji. Sedaj je tudi jasno, kako je to »Deklaracijo« sprejelo toliko raznih ustanov. V mnogih ustanovah so namreč na vodilnih položajih ene in iste osebe, ki so »Deklaracijo« podpisale v imenu teh ustanov.

Na sestanku dveh osnovnih organizacij Zveze komunistov Zagreba so bili štirje podpisniki »Deklaracije«, člani Društva književnikov Hrvaške, kaznovani z zadnjim opominom pred izključitvijo, dva z ukorom, a devet z opominom. Na sestanku osnovne organizacije komunistov filozofske fakultete v Zadru pa je bil dr. Brozović izključen iz organizacije, a prof. svetel kaznovan z zadnjim opominom pred izključitvijo.

Tajništvo mestnega komiteja Zveze komunistov Zagreba je opozorilo danes osnovne organizacije na potrebo, da hitreje odkrivajo poudarke »Deklaracije« in da so v nekaterih ustanovah, kot na primer v Društvu književnikov Hrvaške in Matici hrvaški pri razpravi in sklepih oklevali s priznanjem politične odgovornosti in skušali svoj zadevni prikazati, kot da gre za »generálni spopad z inteligenco«. Resnica je prav nasprotna. Gre namreč, ki je tajništvo ugotovilo, za škodljivo delovanje malega števila ljudi.

Pri pripravi »Deklaracije« je sodelovalo samo 39 lingvistov in književnikov, medtem ko je »Deklaracija« sprejelo 140, kajti mnogi podpisniki so »Deklaracijo« podpisali v imenu več ustanov. Mestni komite je priporočil kandidacijskim komisijam zveze, da preverijo kandidature oseb in da predložijo volivcem, da se

Gromiko zaključil obisk v Kairu

KAIRO, 1. — Sovjetski zunanji minister Gromiko je obisk v Kairu zaključil s tridnevno obiskom. Na letališču je Gromiko izjavil častnikarjem, da so bili njegovi pogovori z egiptovskimi voditelji zelo koristni. Govorili so o mednarodnih vprašanjih in odnosih med ZAR in Sovjetsko zvezo.

Uradno sporočilo o pogovornih pravi, da sta ZAR in Sovjetska zveza poudarili zadovoljstvo nad trdnostjo njih prijateljskih odnosov in zaradi stalnega razvoja teh odnosov na raznih sektorjih na podlagi skupnih smotrov, ki so: borba proti imperializmu in neokolonializmu ter okrepitve mednarodnega mira in mednarodne varnosti.

Sporočilo poudarja, da so za trdnost sklenili, da se ne bodo oddaljili od mednarodnih vprašanj, ki jih skupno voljo nadaljevali akcijo proti vsem oblikam imperialističnega vmešavanja v notranje zadeve drugih držav.

Obe strani izražata veliko bojazn zaradi nadaljevanja napada proti vietnamskemu ljudstvu ter zahtevata ustavitve bombardiranja in umik tujih čel. Obe vladi v celoti podpirata pravico vietnamskega ljudstva, da samo odloča o svoji usodi. Prav tako poudarjata obe vladi podporo narodni osvobodilni gibanju, ter zahtevata nadaljnje napore za splošno razorožitev in za sklenitev pogodbe proti širjenju atomskega orožja. Mnenja sta, da je vprašanje evropske varnosti eno bistvenih vprašanj za mednarodno pomirjenje in za okrepitev svetovnega mira.

Sporočilo dodaja, da je egiptovski zunanji minister Riad sprejel vabilo, naj obišče Moskvo.

Prvoaprilske pategavščine

Johnson v Ženevi, pristanek Američanov na Luni, Svetlana v Palermu, sestanek med kraljico Elizabeto in de Gaulleom, umor belgijskega kralja itd.

BOCEN, 1. — Na Južnem Tirolskem so tudi letos spustovali tradicijo prvoaprilske pategavščine. V Meranu se je veliko število ljudi opremilnih s katastrskimi mapami in z drugimi načrti zbralo v občinskih uradih, da bi jih sprejel pokrajinski odbor za urbanistično. Listi so namreč poročali, da bo odbor na razpogo občinstvu za informacije o regulacijskem načrtu mesta. Urbanistični načrt je namreč izval v Meranu ostro diskusijo. Časopisi so priporočali prizadevanje, naj prinesejo na občinsko »kolikor« mogoče popolno dokumentacijo.

PALERMO, 1. — Skupina veseljakov v pokrajini Messina si je izmislila novico, da je Svetlana Stalina v neki hiši ob poboju prelazila Miraglia in da je prišla pretekle noči s helikopterjem. Zaradi te novice je na stotine radovednežev prišlo v omenjeni kraj. Morala je celo nastopiti prometna policija, da je urejala izreden promet.

LECCO (Como), 1. — Skupina veseljakov je priredila prvoaprilske pategavščine nekaterim prirediteljem v gorskem predelu Piani Resinelli blizu Lecca. Pred dnevi so v tem kraju nalepli lepake, ki so sporočali, da bo neki »enozemski odbor« sodelovanju z alpskimi šolami danes zjutraj ob 11 prikazal praktično »gorko« in danes zabavo z obilno lažnimi informacijami, ki jih bodo prejeli na območju, na katerem se bodo nahajali. »Tri bune de Geneve« je objavil pod mastnim naslovom na šestih stolpih: »Nenaden prihod predsednika Lyndona Johnsona na zeneško letališče.«

Novica, opremljena s fotomontažo, je povzročila vsaj eno »žrtve«: neki ameriški častnikar, ki je bral časopis na letalu, ki je pravkar imelo odstopati v Pariz, je naglo izstopil. Ko je ugotovil, da gre za prvoaprilske pategavščine, je letalo že odletelo.

Drugo šalo je priredila letalska družba »Swissair«, ki je poslala časopisom in tiskovnim agencijam brez zavesti, s katerimi je javila, da bo Svetlana Stalina odpotovala nekaj pred polnoč s žiriskega letališča. Na letališču so prihiteli številni častnikarji in fotoreporteri, toda o Svetlani nobenega sledu.

Švicarski radio pa je eno uro od dajal poročilo, da sta ob 13. uri danes pristala na Luni dva ameriška vesoljaka, med katerima je bil Walter Schirra. Časopisi in radijski v radi vse švice so morali neprestano odgovarjati na vprašanja po telefonu. Med drugimi je tudi ameriški generalni konzulat v Zürichu telefoniral, da bi dobil potrdilo o pristanku. Švicarski radio vsekar ni štedil z napori, da bi bila oddaja kolikor mogoče realistična. Spominjala je na zgodovinsko pategavščino Orsona Wellesa ameriških poslušalcev, ko je napovedal, da so marsovski prišli na Zemljo.

STRASSBOURG, 1. — Angleška kraljica Elizabeta in general de Gaulle sta se včeraj sestala na otoku Guernsey, da se spoznamo o skupnih ukrepih za rešitev pomorske fayne v Rokavskem prelivu, ki jo ogroža petrolej iz ladje »Torrey Canyon«. To aprilsko pategavščino s sliko so objavili časopisi v Strassbourgu.

Nekateri časopisi so objavili novice za dolgočase, čes da je neki frizer, ki potuje skozi Strassbourg, pripravljen drago plačati tisti del njihovih las, ki se jim ne zdijo več strogo potrebni. Francoska radiotelevizija pa je javila, da bo v Strassbourgu prispel ogromen vlačilec na atomski pogon. Tudi novice o prihodnosti letalonosil in podmornic iz držav, kakor na pr. Švice in Avstrije, so privlačili v pristanišče nepočene poslušalce.

CHARLEVILLE, 1. — Prenesti most s pomočjo dveh helikopterjev je nenavadna in težavna operacija. Zaradi tega se je na dva tisoč ljudi zbralo blizu mostu v Charleville, ki bi jo moral voditi poveljnik Ichthus, čigar biografijo je davi objavil krajevni časopis poleg ogromnega helikopterja. Po enournem času so se ljudje razšli, ki so jim sporočili, da je moral poveljnik Ichthus (ki v grščini pomeni riba) operacijo odložiti. Na vsak način pa so navzoče povabili, naj prisostvovali oddruju novega mosta 1. aprila 1968.

LUBUMBASI, 1. — Kongški kralj »La Depeche« je danes objavil pod velikim naslovom, da je neki »franski ekstremist« umoril belgijskega kralja Baudouina, ko je bil namestnik skupno s kraljico Fabulo v belgijski državi. Čeprav je bilo to samo pategavščina, se je v državi razburla. Drugi pa so poslali sožalje brzojavke belgijskemu konzulatu.

Belgijski konzul v Lubumbashi je zahteval sprejem pri pokrajinski guvernerji, kateremu je »sporočilo« gorčenje belgijske skupnosti.

SPORTŠPORTŠPORT

KOŠARKA ZA POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

Španski Real Madrid premagal Simmenthal

Praška Slavija tretja, ljubljanska Olimpija četrta

MADRID, 1. — Finale za letošnji evropski pokal košarkarskih prvakov med milanski Simmenthalom in Real Madridom je bilo ena najbolj ogorčenih borb v zadnjem obdobju. Madridčani, ki so brez dvoma pokazali bolj živahno igro, vseeno zadovoljivi z enakopravnim položajem, saj so ta del tekme zaključili z nedočenim izidom 45:45. Italijani so jim namreč vedno od govarjali in niso dovolili, da bi domačini prešli v prednost.

V nadaljevanju je Simmenthal diktiral svojo igro, a to je trajalo le nekaj minut, ko so Milančani prešli, pa čeprav za razliko enega samega koša, tudi v vodstvo. Toda usoda Milančanov je bila zapечатena: najprej je moral zaradi petih osebnih napak oditi z igrišča American Robbins in takoj zatem Masini. Milančani so se tako znašli v podrejenem položaju, pa čeprav sta Vianello in Pieri napela vse sile, medtem ko je Jellini, ki je zamenjal Masinija, pokazal izredno realizatorsko silo.

V zadnjem delu igre pa je Real Madrid prevzel vaje v svoje roke in je pet minut pred koncem vodil 78:74, dve minuti kasneje pa že 85:78. Madridčani so tekmo zmagoslavno zaključili z 91:83.

Od Italijanov je se najbolj izkazal Chubini bol z osebnimi prodori in z realizacijo kot zaradi skupne igre.

Ob zaključku so pokal evropskih košarkarskih prvakov predali kapetanu madridskega moštva Sevillu, ki je stopil na oder v spremstvu kapetana Simmenthala Pierija.

Postavi REAL MADRID — Ramos (4),

HOKEJ NA LEDU

DUNAJ, 1. — Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki se je zaključilo pred dnevi na Dunaju, je vzbudilo precejšnje zanimanje za to panogo. Kar 1000 mladincev med 10. in 16. letom se je odzvalo vabilu avstrijske zveze. Zbor je bil v Stadu Halle, kjer so pokazali strokovnjakov svoje sposobnosti. 250 prijavitelj je komisija zavrnila, 750 pa jih bo poselelo posebne treninge.

SMUČANJE

INNSBRUCK, 1. — Avstrijska Herbert Huber med moškimi in Traudi Hecker med ženskami sta zmagala v veleslalomu »Spomladanskega krateruma«, ki se bo zaključil v ponedeljek.

LES DIABLERETS, 1. — Švicar Willy Favre in Francozinja Ingrid Lafforgue sta zmagala v veleslalomu tekmovalnja v Les Diableretsu.

PRED DVOBOJEM Z EMILOM GRIFFITHOM

Nino Benvenuti se vestno pripravlja

Dvojboj za svetovni naslov bo 17. t. m.

HAINES FALLS, 1. — Nino Benvenuti je danes še pospešil trening, da bi bil pred dvobojem za svetovni naslov srednje kategorije z Emilom Griffithom, ki bo 17. t. m. v Madison Square Garden, v čim boljši formi. Pravici na ljubo prijetno presenetil prav zaradi odlične telesne kondicije.

Evropski prvak se je najprej spoprijel s svojim že stalnim sparring-partnerjem Aldom Battistuto, nadaljeval pa je trening z dvema rundama proti Larryju Wrightu iz New Yorka. Benvenuti je prišel na »pomnoč« tudi sicer že priteni Ted Wright, ki bo treniral Tržačana do odločilnega srečanja. Tega so povabili predvsem, ker je njegov način boksanja zelo podoben Griffithovemu.

Benvenuti je današnji trening začel s tekmo na 6 milj. Kasneje je njegove priprave vodil trener Libero Golinelli, ki je prišel v četrtki iz Italije. Ta bo vodil trening vse do dvoboja, pri čemer se bo poslu-

Istituto di Credito Fondiario delle Venezie

Z GLAVNIM SEDEŽEM V VERONI

je konzorcij med hranilnicami: Cassa di Risparmio di Bolzano, — Gorizia, — dell'Istria, — Padova in Rovigo, Trento in Rovereto, — Treviso, — Trieste, — Udine, — Venezia, — Verona, Vicenza in Belluno ter Istituto Federale delle Casse di Risparmio delle Venezie, s 180 milijardami posojil v amortizaciji in čez 11 milijardami premoženjskih skladov

★ ZA GRADBENIŠTVO
posameznikom, zadrugam, podjetnikom ter ustanovam

★ ZA KMETIJSTVO
za izboljšanje zemljiške posesti, za ustanovitev obdelovalnih posestev, za hribovska področja in za živinorejo

★ ZA JAVNA DELA
IN NAPRAVE JAVNE KORISTI

ki jih izvršujejo krajevne ustanove, njihovi konzorciji, avtonomna podjetja kakor tudi zasebne družbe, ki imajo v zakupu javne storitve

CASSA DI RISPARMIO DI TRIESTE

sprejema prošnje za posojila in je na razpolago za zadevna pojasnila o vsaki finančni operaciji.

ZEMLJIŠKE VREDNOTNICE IN OBVEZNICE 5 %

izdane v zvezi s podeljenimi posojili omogočijo dejanski dohodek 5,70% in se lahko kupijo pri hranilnicah in vsakem drugem kreditnem zavodu

NOGOMET
BERN, 1. — V prvi povratni tekmi kvalifikacije za nastop v finalnem delu juniorskega turnirja UEFA je Francija premagala Švico 2:1 (0:0). Ker so Francozi zmagali tudi v prvi tekmi z 1:0, so se uvrstili v finalno fazo.

PLAVANJE
STOCKHOLM, 1. — V mednarodnem plavalnem dvoboju je Švedska premagala Zahodno Nemčijo 103:102.

PIERRE
BOILEAU

Kompleks

Manjkalo je še pet minut do časa, ko so banko zaprli. Daniel Peshen je dvignil denar. Vse je potekalo po načrtu. Dva dni pred tem je v imenu svojega strica Stephana Peshna, ki je bil hkrati njegov skrbnik in šef, telefoniral ravnatelju banke in mu povedal, da bo njegov nečak dvignil zanj dan večjo vsoto denarja. Podpis na čeku je bil brezhiben, falfifikat; ves mesec se je Daniel vadil... Zdaj — je bil milijon v njegovem žepu.

To je bilo v petek. Dva dni banka ne bo poslovala, kar pomeni, da bodo poneverbo v najslabšem primeru odkrili šele v ponedeljek. A v najboljšem? Daniel je mislil tudi na to. Zaprtil je estaregas za deset dni dopusta. Stric se bo verjetno čutil, zakaj se mu Daniel ne javlja z dopusta, a prišlo ga bo bo skrbeti šele takrat, ko se Daniel ne bo vrnil. Dotlej pa bo že daleč... Računal je še z drugo možnostjo: stric bo verjetno vso zadevo zamolčal pred drugimi, samo da bi rešil čast družine.

Do večernega brzovlaka z odhodom ob 19. uri je imel še dve uri časa. Dve uri? To ni bilo preveč za slovo od Pariza.

Brez cilja je taval po ulicah. Žepi so mu bili nabasani z denarjem in to ga je veselilo. Železniški voz za Le Havre je bil prazen. Samo v enem oddelku je sedela mlada in elegantna dama. Daniel je stopil prav v ta oddelek. Sedel se je na sedež nasproti lepi sopotnici in pomislil, da nikoli ne bi bil zmogel toliko poguma, če ne bi imel polnih žepov bankovcev. Daniel je poznal svojo staro hibo: manjvrednostni kompleks. A zdaj je ta kompleks izginil, od časa do časa je celo vzgl držel pogled na lepoto, ki je obračala liste nekega romana.

Izenada se je zavedel, da si je povsem podzvestno vtaknil cigareto med ustnice. To ga je spravilo v slabo voljo, saj je vedel, da je bil to znak neugodnega poteka. Da bi to prikril, si je hotel cigareto hip nato prižgati.

Prišel je po žepih iskati vžigalnice. Toda vžigalnice ga niso priletele, ali naj vpraša sopotnico za dovoljenje. Treba se je bilo nekoli nagibati naprej in vprašati: "Ali vas moti cigaretni dim, mademoiselle?"

Toda za to mu je manjkalo poguma. Kratko malo si ni upal prijeti razgovora. Zato je vstal in odšel na hodnik. Dekle ga ni niti pogledala.

Stal je na hodniku, ko je vlak drvel čez Seino. Nato mu je nenadoma stopil na čelo hladen znoj. Morda so bankovci ponarejeni? Morda je ravnatelj klical strica zaradi kake dopolnilne malenkosti, zveštel za prevaro in se dogovoril s stricem, da ga onemogoči...

Odhitel je v toaletni prostor. Tam se je prepiral, da so bankovci pravi. Oddahnil si je. Ko je zopet stopil iz toalete, je opazil dva širokopleča moža, ki sta stala pri oknu in zastavljala prehod. Ko se je gnetel mimo njiju, je takoj dojel, da sta policaja.

Prehodil je ves železniški voz in na drugem koncu hodnika zapel dva moža enake zunanosti. Končano je! Saj je Daniel vedel, da ni sposoben zaigrati prave pustolovščine. Še preden je začel, je bil prepričan, da se bo slabo končala in da bo igro izgubil. Skomignil je z rameni in se vrnil v svoj oddelek.

Kadite? — je vprašal že pri vratih. — A jaz sem zaradi tega odšel na hodnik.

Dekle je spustila knjigo na kolo. — Ni bilo potrebno, gospod... — Daniel Peshen, — se je predstavljal. — Nisem vas hotel vprašati za dovoljenje, ker je to navadno zelo prozoren izgovor.

Dekle se je nasmešnila odkrito in prikupno, tako da je Daniel čutil, kako je zopet izginil njegov manjvrednostni kompleks.

Deset minut sta sedela drug ob drugem in listala po reviji, ki jo je bil Daniel kupil na postaji. Izenada je spoznal, kako lahko je pravzaprav zabavati nežni spol: na vsaki postaji je bilo nekaj, kar se je dalo duhovito tolmčiti. To je bilo njegovi sopotnici izredno všeč.

V Rouenu, ko je vlak vozil počasneje, je Daniel skozi okno videl, kako je na vsako stopnico njegovega voza stopil po en policaj. Ko je vlak stal, so bili policaji v vozu, ko se je premaknil, so izstopili in ostali na postaji.

To se je ponavljalo na vseh postajah. Toda Daniel o tem ni več razmišljal. Medtem je že uspel in se približe seznanil z lepo damo. Držal je njeno roko v svoji in božal njene prste.

Nekaj pozneje, ko je vlak drdel čez kretince pred Le Havrom, se je kakor po naključju malo nagib proti njej in se z ustnicami približal njenemu obrazu. Ni se mu umaknila.

Tudi manje zadovoljen, a tudi manje razočaran, je in tako malo potrebno za to, da se znebi svojega kompleksa?

— Kdaj se bova spet videla? — Kakor želite... Jutri? — Da, jutri... — je dejal Daniel. — Ob tretji uri pred postajo.

— Ime mi je Betty, — je povedala in si oblacila plašč.

Vlak je priletel na postajo. Danielov pogum je nenadoma sploh... to je konec! Mučila ga je samo ena misel: mala ne sme niti česar opaziti. In takoj si je izmislil načrt — zadnji mora izstopiti iz vlaka. Po dosedanjem vedenju policajev je sklepal, da želijo vsaj stvar opraviti kar najbolj obzirno.

Vlak se je ustavil prav pod na pismo tablo "Le Havre". Daniel je

videl, kako sta dva od skupine policajev v civilu odšla po peronu in se po nekaj korakih ustavila. — Bolje bo, da ne izstopiva skupaj... — je zamrmral Daniel. — Če naju kdo čaka... — je rekla.

Daniel je preslišal njen odgovor. — Torej... jutri! — je dejal s hoparno.

— Na izstop! — Ko je vstopil, se je približal oknu. «Nikoli več!» je pomislil.

Gledal je za njo, kako je z lahimi koraki odhajala. Nato je opazil, da so se policaji zganili. S hitrimi koraki so dohiteli dedke in jo obkolili. Betty je pogledala na levo in desno ter se — zdrznila... Eden od policajev je prišel za laket. Skušala se mu je iztrgati, a nato je mirno korakala naprej. Policaji so bili okoli nje... Daniel se je naslonil na okno in zaprl oči. S svojim milijonom v žepu se je počutil zelo slabo, bil je bolj vznemirjen in preplašen kakor kadarkoli prej.

Daniel se je naslonil na okno in zaprl oči. S svojim milijonom v žepu se je počutil zelo slabo, bil je bolj vznemirjen in preplašen kakor kadarkoli prej.

Kakor v snu je pričel mrmrati: — Svoboden sem... svoboden sem!

Prvič v življenju je začutil, da ga muči nova hiba, nekaj kakor kompleks svobode.

SREČANJE Z DIRIGENTKO MAJDO HAUPTMANOVO

Za pevecvodje jasen načrt dela in pa temeljita pripravljenosti

Pred dobrim tednom smo imeli v gosteh Majdo Hauptmanovo, našo dobro znanko iz uspešnih koncertnih nastopov mladinskih zborov, danes pevovodjico pevskega zbora osnovne šole Trnovo v Ljubljani. Prišla je na povabilo Glasbene matice, da bi nam posredovala svoja izkustva pri delu z mladinskimi zbori in da bi se skupno pogovorili o dejavnosti te koristne glasbene panoge pri nas. Naša gostja je z učiteljske Glasbene matice, ki vodi otroške zborove, obiskala Opčine, Nabrežino in slo GM v Trstu. Ugodno se je izrazila o kvaliteti glasov, ki so sveži, lepo zveneči — posebno na Opčinah, čeprav je nekaj pevcev manjkalo. Po njenem pripetju ima najboljši glasove Primorska in nekateri kraji, ki ležijo v kotlinah, kot npr. Idrija in Trbovlje. Zbor na Opčinah vodi Nada Jeraj. Lep vtis je napravil pevski zbor «Kraški slavček» ki pod vodstvom prof. Erminije Ambrozeta in prof. Sergija Radoviča združuje otroke iz Nabrežine, Devin in nekaterih okoliških krajev. Po številu glasov je ta pevski ansambel najmočnejši ter lahko izvaja že zahtevnejše skladbe. V Trstu pa so tokrat prišli na vajo v glavnem dečki, ter ni bilo mogoče dobiti pravega vtisa.

Majda Hauptman je pohvalila delo naših pevovodij in ustanov, zlasti ker pogosti dela niso vselej spodbudni (neprimerni prostori in instrumenti, le ena vaja na teden, preobremenitev učiteljev na drugih področjih, itd.). Pevovodje in starši morajo imeti obilo dobre volje in pozitivnosti, če bodo uspeli z navajanjem otrok v to koristno kulturno dejavnost. Delo pa bi bilo lažje in uspešnejše, če bi nudili več pomoči učitelji in profesorji rednih šol, a žal naši pedagogi z rednimi, častnimi izjemami, se niso spoznali, da pri naša mladini skupno petje veliko vzgojno koristi.

Slovenska prosvetna zveza pa je pripravila v prostorih Slovenskega kluba srečanje pevovodij s tov. Hauptmanovo. Žal s slabim odzivom, saj so se udeležili sestanka, razen prof. Ubalda Vrabca kot zastopnika SPZ, le nekateri profesorji GM in dva pevovodja.

V živahnem razgovoru so se navzoči dotaknili problemov, ki zadevajo mladinsko zborovsko petje. Iz njega povzemamo nekatera vprašanja, s katerimi se pevovodja redno srečuje.

Predvsem mora imeti pevovodja svoj jasen načrt dela ter mora biti temeljito pripravljen. Izbrati mora pesem, ki je primeren za tehnični in muzikalni ravni zbora. Njegov način vedenja zbora mora vzbujati resnično zaupanje mladim pevcem. Preden začne pevovodja z učenjem pesmi, naj po možnosti uvečja zbor s primernimi tehničnimi vajami zlasti tistimi, ki so primerne za določeno pesem (desetice, lažji akordi, staccato, itd.). Seveda je to mogoče le tedaj, če so vaje zgodnje in ne le enkrat tedensko.

Pevovodja naj mladim pevcom dobro razloži skladbo, da jo bodo lažje razumeli in smiselno interpretirali. Otroci bodo le tedaj občutenje izvajali skladbo, če se bodo z njeno vsebino temeljito seznanili. Razumljivo je, da mora pevovodja paziti na pravilno dihanje, čisto intonacijo in točno izgovarjavo.

Ugodno je ocenjen letošnji načrt pevskega pouka naših otroških zborov, ki daje prednost petju a capella (brez spremljave). Kaj nado se namreč primeri, da zunanji čimtelji (utrujenost, sprememba zračnega tlaka itd.) vplivajo na intonacijo in točnost, ki je opazna ob spremljavi.

Pri izbiri programa pa naj pevovodje naših otroških zborov čimveč posegajo po domači pesmi.

Ker je navzoče zanimalo, kako je otroško zborovsko petje urejeno v Jugoslaviji, je Majda Hauptmanova z zanimivimi podatki obrazložila tankjši stroj zborovskega petja v solah. V njihovih osmlekih (kar ustreza tankjši osnovi in enotni srednji soli), je glasbeni pouk redno in otroci se redno in z zanimanjem vadijo v pevskih zborih. V diskusiji so navzok prikazali položaj pri nas, ki je precej klavir saj se zgolj zborovsko petje v solih je izjemoma in v givernu na pobudo posameznega učitelja, kolikor sploh odgovorne šolske oblasti za dobro voljo gledajo na to. Učene ene ali dveh pesmi za nastop ob zaključku šolskega leta prav gotovo ni mogoče smatrati za redni pevski pouk. Pravilo, ki je

Majda Hauptman s svojim mladinskim zborom

SLOVENSKO
GLEDALIŠČE

ponovi
tudi danes
popoldne
ob 16. uri
zelo uspešno
predstavo

SAJ NI
ZARES

★
Prizor iz komedije.
(Od leve na desno
igralci:

Silvij Kobal,
Stane Raztresen,
Ljilje Milič,
Stane Starešinič)

Linhart
in Jurčič

Mariborska založba Obzorja je v letu 1964 zasnovala posebno knjižno zbirko z naslovom IZ SLOVENSKE KULTURNE ZAKLADNICE. V prvem letu je založba izdala kot prvo knjigo Kosovelove pesmi po naslovu Moja pesem v izboru in s komentarjem Lina Legisa. Nedavno tega pa sta izšli nadaljnji dve knjigi.

Linhartov Ti veseli dan ali Matiček se ženi, ki ga je založba izdala v počastitev 100. obletnice slovenskega gledališča (1867-1967), imamo sicer na razpolago v raznih izdajah. Toda zdi se, da je ta zbirka kot naloga za objavo takega dela, čeprav bodo morda tisti, ki se sicer ne ukvarjajo neposredno z literaturo ali dramatikom, sodili, da je uvodna beseda na dobrih 120 straneh skorajda preobširna. V njej pa sicer Alofanz Gspan, ki velja za temeljitega proučevalca in našega najboljšega poznavalca Linhartovega, prikazuje Linhartovo dobo, njegovo življenje in delo.

Ker je Jurčičev roman Deseti brat prvi slovenski roman in ker gre prav tako za stoletni jubilej tega dela, je tudi izdaja tega teksta posvečena častiteljivi obletnici Jurčičevega romana. Ta tekst o desetem bratu Marinku, mlademu Kvasu, Benjaminovi Manici in skrivnostnem Piskavu sodi še danes k tujim časovnim odkrnjenostim med priljubljeno branje naših, zlasti mladih ljudi. Na voljo ga imamo v raznih izdajah. Toda sedanja ilustrirana izdaja (ilustracije je prispeval Milan Bizovičar) bo gotovo našla pot do mnogih bralcev.

nekoč veljalo, da mora učitelj temeljito obvladati neki instrument (violino ali klavir) ter biti dobro podkovano v glasbi, bi moralo pri nas še posebej veljati.

Majda Hauptmanova je povedala tudi o svojih vtiših z gostovanj v Brnu, kjer je lani nastopila s pevskim zborom. Mlade pevce so na Češkem pristočno sprejeli. Nepozaben vtis so napravile čudovito akustične dvorane v katerih je bilo vedno koristno. Pevovodkinja pa je izrazila željo, da bi v prihodnje rada s svojim pevskim zborom praktično pokazala način, ki ga uporablja pri vodenju mladinskega pevskega zbora. Obenem pa je povabila tudi naše mlade pevce v Ljubljano, kjer jih bodo prav radi sprejeli kot ljubke goste.

Poljski pesnik
Rożewicz
v slovenščini

Čeprav se sicer ne moremo pohvaliti s tem, da pri nas v večji meri poznamo poljsko poezijo, pa je vendar zajetna knjiga sodobne poljske lirike (Poljska lirika dvajsetega stoletja, Državna založba Slovenije, 1963) mnogo prispevala k temu, da sploh vsaj nekaj vemo o sodobnih umetniških prizadevanjih poljskih pesnikov. Majhen korak naprej k spoznavanju poljske poezije pa predstavlja knjižica pesmi enega najpomembnejših sodobnih poljskih pesnikov, knjižica z izborom pesmi Tadeusza Rożewicza. Ta knjižica je izšla v zbirki Pesniki 1966, izdala pa jo je prav tako Državna založba Slovenije. Tudi slovenski prevajalec je isti kot prevajalec Poljske lirike, namreč Ljilje Krakar, ki že vrsto let

Si. Ru.

(Nadaljevanje na 10. strani)

MEDNARODNA ZVEZA ZA MLADINSKO KNJIŽEVNOST
(INTERNATIONAL BOARD ON BOOKS FOR YOUNG PEOPLE)MEDNARODNI DAN
MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI
3. APRIL 1967

Mednarodna zveza za mladinsko književnost si je postavila za smoter, da bi se vsako leto, na rojstni dan velikega danskega mladinskega pisatelja Hansa Christiana Andersena (2. aprila), slavil po vsem svetu mednarodni dan mladinske književnosti. Letos bo ta dan izjemoma 3. aprila. Za to priložnost je ustanoviteljica zveze Jella Lepman napisala poslanico vsem otrokom sveta, ki jo tu objavljamo.

POSLANICA VSEM OTROKOM SVETA

Deklica, o kateri vam bom pripovedovala, se je imenovala Claudia. Lahko bi ji bilo ime tudi Monoko, Elisabeth ali Tanja. Prav tako bi vam pripovedovala o dečku, ki bi mu bilo ime Ulrich, David ali Igor ali kakorkoli že. Imen je vendar toliko, kolikor je cvetic na svetu, in prav zares je škoda, da si ne moreš izbrati imena tako, kakor si izbereš cvetlico.

Claudia drži v rokah knjigo in upira vame svoje vprašujoče oči: «Odkod pridejo knjige? Ali rastejo morda na drevesih?»

Kaj naj odgovorim deklici na to preprosto vprašanje v času, ko se ljudje že pripravljajo, da poletijo z raketo na Luno? Vendar prirem:

«Pred mnogo tisoč leti so poznali neko posebno rastlino, ki so jo imenovali papirus. Iz nje so napravili liste, da so nanje lahko pisali in tako mi danes vemo, kaj se je dogajalo takrat. Torej ni bilo drevo, ampak grm.»

Deklica ni bila daleč od resnice. Nadaljevala sem:

«Kitalaj, ki so takrat nosili še dolge kite, so kmalu odkrili, kako se dela papir in tako je šlo to dalje in dalje. Današnji stroji za papir in današnji tiskarski stroji so prave pošasti in delajo že vse sami. Priznati moramo, da se jih vedno nekoliko bojim.»

Deklica pa se ni dala tako hitro ugnati.

«Jaz pa dobro vem, da rastejo knjige na drevesih.» In od navdušenja je zaploskala z rokami. Verjela je, da rastejo knjige na drevesih, tako kot rastejo češnje, pomaranče in kostanj, da se tam zibljejo rdeče in rumene in rjave, majhne in velike, temne in svetleče se. Treba je samo stegniti roko in že jih dosežeš.

«Slučajno vise na najnižjih vejah knjigovega drevesa,» pravi Claudia, «tako jih mi, ki smo še majhni, lahko dosežemo. Kaj ni to zabavno? Otroci rastejo in tudi njihove knjige visijo višje in višje, saj imajo oni daljše roke in jih laže dosežejo.»

«Pa tudi plezati znajo, kajne, prav do vrha, če je treba,» sem pristavila.

«Visoko pod vrh se lahko zazibljejo tudi z gugalnico,» reče navihano Claudia.

«Ne pozabi na lestev,» jo opominim, «kajti z debelo knjigo v roki lahko imenito štrunkneš z drevesa.»

«S knjigovega drevesa nikoli ne padaš, drevo že zna poskrbeti za to,» zagotavlja Claudia.

Dosti me je naučila Claudia, toda nekaj ji moram še povedati: «Knjigovo drevo? Ne! Takega drevesa nisem še nikjer na svetu nikoli videla. Knjige ne rastejo na drevesu. Nastajajo v glavah pesnikov in pisateljev, ki jih potem uresničijo s čopičem, svinčnikom, pisalnim strojem, ali pa jih posnamejo na magnetofonski trak. Rokopis potuje potem do založnika, od tam v tiskarno in nazadnje v knjigarno.»

Priznati moram, da bi bilo tako knjigovo drevo res čudovita stvar. Vse bi postalo zelo preprosto. Na primer tudi za Mednarodno zvezo za mladinsko književnost. Ta je namreč velika organizacija, ki skuša uresničiti zamisel o svetovnem mednarodnem dnevu mladinske knjige. Prizadeva si, da bi čim več otrok širom sveta bralo iste lepe knjige, tako da bi imeli vsaj nekaj skupnega, kar bi jim pomagalo, da bi se kasneje, ko bodo odrasli, bolje razumeli.

Tako preprosto bi bilo poslati nekaj vrtnarjev z letalom po vseh deželah sveta, da bi posadili drevesa, na katerih bi rastle knjige; gojili in negovali bi jih. Gnojili pa jih s tekočim čudodelnim gnojem, ki bi povzročil, da bi bile vse knjige pisane v istem jeziku, ki bi ga razumeli vsi ljudje na svetu.

Zal takega jezika še ni, pa čeprav ga ljudje že vztrajno skušajo ustvariti. Zato si Mednarodna zveza za mladinsko književnost iz dneva v dan prizadeva, da bi bile vse najlepše knjige vseh narodov prevedene v veliko veliko jezikov. In to Claudia, ni lahka naloga. Predvsem želim, da bi bila srečna in vesela na tem svetu, zato pa je potrebno, da se ljudje med seboj razumejo in da živijo v miru.

Prelepa misel je to, da bi otroci širom sveta na današnji dan brali iste knjige in tako zvedeli toliko novega drug o drugem. Žal je še nešteto otrok, ki še nikoli niso držali v rokah knjige in katerih nihče ni učil brati. Še jesti nimajo dovolj in so največ lačni. Kolik zgozbi bi ti lahko povedala o tem!

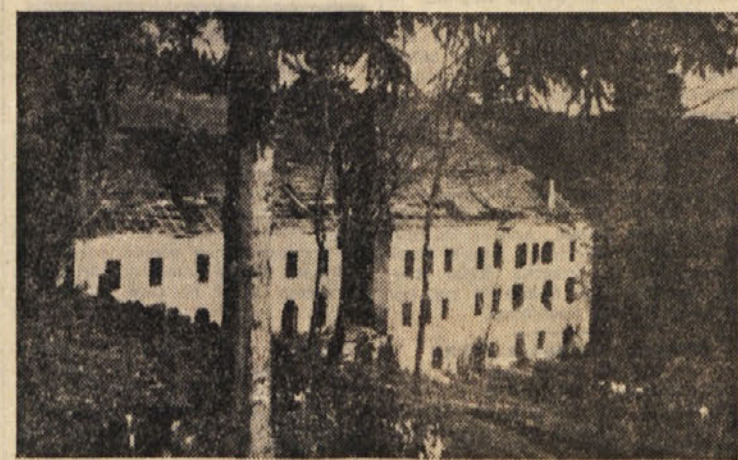
Lepo prosim vse, da bi sodelovali ob tem prvem dnevu otroške knjige, da bi pomagali vsi, ki imajo knjigo radi, in tudi vsi tisti, ki ne marajo, da bi lahko tako, kot si je zamislila mala Claudia:

da bi zraslo ves svet obsegaajoče drevo, pod katerim bi se mi vsi sestali.

Jella Lepman, Zürich

FRAN LEVSTIK PRI PACETOVIH NA TURNU

(Ob 110-letnici «Popotovanja od Litije do Čateža»)

Od graščine Turen pri Gabrovki, 20 km od Litije, ki je bila med vojno minirana (slika jo kaže močno poškodovano), ni sedaj ostalo nič; podrti je do tal

da bi Slovenec videl Slovenca v knjigi, kakor vidi svoj obraz v ogledalu... Saj vemo vsi, da šaljivi Ribičan obide križem svet, da imajo Gorenjci dovolj dovolj pravilno od vojaških begunov, ki so se potikali po hribih in šumih. Vsa naša dela pripoveduje še dandanes, kako so nekdanji mladi moške in dajali jih po sili na vojsko. Celotno rokopis in deseti bratje so narodna lastnina, akoravno zlasti prvih nihče ni vesel.

«Popotovanje» je močno vplivalo na pisatelja Jurčiča, ki je bil 13 let mlajši od Levstika. Josip Jurčič (1844-1891) je po Levstikov vzpodbudi napisal več romanov. Desetega brata, Rokovnjake 1. dr.

Leto 1855 je bilo za mladega Frana Levstika (tedaj je bil star 24 let) silno ugodno. Odpustili so ga iz slemenšča v Olomucnu na Moravskem, kjer so ga izkjučili zaradi intrig njegovega bivšega kateheta Antona Globočnika iz Ljubljane, ki je javil slemenšče mu ravnatelju, da je Levstik pesnik pohujšljivih pesmi.

Iz Olomucna je odšel mladi Levstik na Dunaj, kjer je nekaj časa postal na vseučilišču predavanja slavista profesorja Miklošiča in se je seznanil s srbskim prosvetiteljem in zbiralcem na-

rodnega blaga Vukom Karadžićem.

Levstik je bil tisti čas brez dohodkov, zato se je vrnil z Dunaja v domovino — peš. Nato je sprejel službo domačega učitelja pri Pacetovih na Turnu na Dolenskem. Na turnski graščini se je javil v službo oktobra leta 1855. Graščak PACE je imel takrat precejšnjo posestvo okrog graščine TURN. Pacetovi pa so bili lastniki tudi nekaterih posestev v okolici in gozdov v dolini Reke.

Tega ali onega bo zamislilo, da bi si danes ogledal ta predel naša Dolenskega, kjer je služboval pred 110 leti naš slavi Levstik. Dostop je možen kar z več strani.

Prvi dovoz je z avto ceste Ljubljana - Novo mesto: iz Trebnjega mimo mišne graščine Mala Loka v Temeniški dolini in skozi Čatež pod Zaplazom. Čatež je lepa razgledna točka na višini 431 m. Zaplaz, nekdanj znana boja pot na razglednem hribu, stoji na višini 544 m.

Izletnik bo dobil v Trebnjem (pri Springerju) in na Čatežu dovolj domačega gostinskega oskrbo. Na Čatežu si lahko ogleda ateleje in umetniške ustvaritve slikarja naivca Viktorja Magyara, šolskega upravitelja, v nov prekrasni soli, zgrajeni po osvoboditvi.

S Čateža je mimo Lazarjevega mlina (mlinar je Segav Lolenec) do nekdanje Pacetove graščine samo en skok. Pelješ se mimo vasi Tlaka, ki je dobila svoje ime po nekdanjih turnskih tlačanih.

Na Ljubljancane in Litijane je najbližji dostop skozi Smartno in po tajinstveno odročni dolini Reke in čez previs Javorski Pil, na meji Časavja in Dolenskega. Tam stoji lep partizanski spomenik. Od Litije do Turna je 20 km. Stajalci iz Maribora in Celja bodo prišli po cesti skozi Zidani most in Radeče. Tu se začneja odcep po dolini Sopotna na Dole in skozi Gabrovko. Dolenci pa se bodo poslužili tudi lahke dovoza iz Mirne in po serpentinah nad Migolico skozi Tihoboj in čez previs Orešje, v bližini vinorodne Moravske gore nad Gabrovko, ki je od Turna oddaljena le kak dober kilometer.

Tu opaziš mnoge pridobitve, ki so jih dobili kmetje po osvoboditvi: elektriko, velike plantazije nasade jagodičja in tovarno sadnih sokov PRESAD. Pri Turnu ima Kmetijska zadruga Gabrovka-Dole nov velik moderen hlev za vzrejo pitanih govedi. Meso pošilja tudi v Trst in Italijo.

Vaščani okrog Turna in Gabrovke, zlasti pa v sosednji vasi Moravce, še danes radi citirajo Levstikove stih, ki jih je napisal o njihovi nekdanji lepi sovaščani.

ki Zidarjevi Toni, gostilničarjevi hčerki, ki je postala njegov ideal. «Na svetu lepšega ni, kakor so Tone Zidarjeve črne oči...»

Tako se ponasa starejši rod v Moravčah s svojo lepo domačinko, ki ji je pesnik France Levstik posvetil več svojih zaljubljenih pesmi, zbranih v ciklu Toline pesmi.

Nekdanja Zidarjeva gostilna se stoji sredi Moravske vasi. Oddaljena je pike pol ure od Turnske graščine, kjer je Levstik stanoval in poučeval čez dan Pacetove in troke. V popoldanskim urah je vodil svoje mlade varovance na sprehod po okoli in jih je navduševal za lepote slovenskega podeželja in jih je navajal k ljubezni do narave.

Kadar pa je bil turnski domači učitelj Levstik dela prost, je rad krenil v okolico. Tisti čas si je Levstik nabavil tudi lovsko puško in je postal lovec. Tako se je bil volji v okolico življenja, ker je na lovskih pohodih obiskoval mnoge vasi in spoznal delo in navade dolenskih ljudi. Vse to ga je zblizalo z domačini, kar mu je koristilo pri njegovem literarnem delu.

Okolščani so vabili prijaznega dolenskega rojaka Levstika v svoje vinske hrame. Pri kmetih se je ustavil tudi takrat, kadar je odšel s Turna v Ljubljano. Kdaj pa kdaj se je peljal do litijske žele-

zniške postaje s konji, večkrat pa je šel to pot tudi peš. Tako je spoznaval ljudi po sosednjih vaseh in prijazne in radodarne vinogradnike v svojih skromnih zidanicah.

Prav ob spominu na pomenke v zidanicah pri Bojcu (danes pri Bajcu) in drugod je Levstik napisal svoje vtise: o Bojcu, Hostniku in drugih. V okolici je več Hostnikov, eden od njih živi še danes na gruntu, ki se mu pravi po domače pri Aparovcu v Moravčah. Hiša ima prijazen videz in je tik ceste Litija - Javorski Pil - Storovje - Moravce - Gabrovka.

Mnogo se je spremenilo od Levstikovih časov. Ta predel je doživel v drugi svetovni vojni mnogo strahot. Zdaj po osvoboditvi pa je deležen tudi napredka.

Gabrovka in ves okoliš ima dnevno redno avtobusno postajo z Litijo in Ljubljano. Včasih, ko je tu služboval prof. Pace, se je vozil s Turna v Litijo s četverno konjsko vprego.

Le graščine Turn, ki je postala slavna zaradi Levstika, ni več. Med vojno so jo minirali Nemci, ker so imeli v njej partizani sklačišče municije. Po osvoboditvi pa so jo nerazumno domačini povsem porušili, da so uporabili zidake in stružnike za svoje stavbe.

PROSVETA

Skupno posvetovanje prosvetnih društev

V ponedeljek, 13. marca je bilo v Gregorčičevi dvorani v Trstu skupno posvetovanje zastopnikov prosvetnih društev, ki so včlanjena v Slovenski prosvetni zvez in v Slovensko - hrvaški ljudski prosveti.

Posvetovanje je vodil predsednik SPZ dr. Robert Hlavaty, ki je v uvodu izrekel dobrodošlico vsem prisotnim, poudaril, da zna biti posvetovanje važno ter povabil naj vsakdo pove, kar misli in pripomni, da sedimo skupaj po devetnajstih letih vsi pri isti mizi. Izrazil je upanje, da bo posvet rodil dobre sadove.

Tajnik SPZ Edvin Švab je prikazal potek dosedanjih prizadevanj za enotni nastop vseh društev. Po krajšem uvodu je poročal naslednje:

Rad bi podčrtal še drug razveseljiv pojav. Še ni dolgo tega, ko se pripadniki slovenske narodnosti zaradi naših različnih svetovnih nazorov skoro niso, hoteli med seboj poznati. V sedanjem času pa se vedno bolj množijo pojavi strpnosti, upoštevanja in tudi sodelovanja. Nedavno je bilo neke rečeno, da je fašizem hotel zbrisati s sveta slovenski narod ne glede na politično orientacijo njegovih pripadnikov. Nikoli ne bi smeli tega pozabiti in se ravnati skladno s to ugotovitvijo! Prosvetna zveza pozdravlja vse napore za razumevajoče delovanje vseh Slovencev ne glede na politično usmerjenost. Posebej izreka še priznanje slovenski mladini, ki je zgornjo dokazala, da stremi preko in mimo starih zamer v svetlejšo in bolj človečansko bodočnost. (Občni zbor SPZ 20. junija 1965 v Nabrežini — iz predsednikovega poročila).

«Naša zveza je navezala še pred desetimi leti stike s Slovensko-hrvaško ljudsko prosveto. Zastopnik SHLP se je udeleževal naših občnih zborov. V tej prosvetni organizaciji so vključena društva, katerih člani so v glavnem pristaši KPI. Razvoj na ljudsko prosvetno področje pa je šel danes že tako naprej, da ni več važno, če so člani prosvetnega društva vpisani v KPI, PSI ali če volijo za Skupno slovensko listo; važno je, da društvo kot celota deluje v naprednem duhu, da deluje kot narodno obrambna celica, ki druži, izobražuje in zabava slovenskega človeka v njegovem materinem jeziku ter v skladu z našimi narodnimi in kulturnimi izročili. Ne bo torej odveč, če si tudi mi zastavimo vprašanje: čemu dve prosvetni organizaciji? Hkrati, ko si zastavljamo to vprašanje, pa ugotavljamo tudi drugo važno resnico, da ni dopustno izrabljati prosvetnih društev in prosvetnega delovanja sploh v kakršne koli strankarske namene.

Vse naše delo sloni na junaški borbeni zgodovini, ki ima v Trubarju, Prešernu, Levstiku in Cankarju štiri oblikovalce podobe slovenskega naroda; sloni nadalje na načelih osvobodilne borbe, ki nas je, majhen narod kot smo, postavila v vrsto enakopravnih narodov na svetu; sloni končno na borbi za priznanje naših narodnih pravic, zajamčenih v ustavi in deželnem statutu. Naši kulturni in prosvetni koncepti morajo ostati široki in sprejemljivi za vsakega Slovenca, ki se opira na poprej omenjene ideale, neglede na stranko, ki ji pripada.

Sprijazniti se moramo z dejstvom, da volimo Slovenci v Italiji za različne stranke in da si bomo kot volivci nasprotovali med seboj zaradi različnih političnih stališč; takšna je naša vsakodnevna stvarnost in mi je ne bomo spreminili. Res pa je tudi, da smo si Slovenci lahko enotni, ko pojemo »Zdravico«, da lahko smo in da moramo vsi biti obiskovalci Slovenskega gledališča, da kultura v vsej svoji razsežnosti nima

meja in je zaradi svoje univerzalne govornice pristopna ne le za ljudi različnih političnih gledišč, ampak tudi za ljudi različnih narodnosti in ras. Po vsem svetu moramo zaslediti visoko stopnjo strpnosti v kulturnih izmenjavah: Vzhod in Zahod si pojeta, igrata in plešeta pa čeprav v senci vodikovih bomb». (Občni zbor SPZ-tajniško poročilo).

Vprašanje enotnosti je zelo važno ne toliko zaradi čvrstosti organizacije kot take, kolikor zaradi delovanja, predvsem v krajih, ki so narodnostno silno izpostavljeni. Ze na prejšnjih občnih zbora in sestankih se je govorilo poudarjalo, da nas čas prehitava ter da baza sama spontano in neorganizirano pristopa k združevanju. In dejstvo, da je slovenski človek, ki ljubi slovensko pesem, čeravno bi nazorsko pripadal ali pripada smeri SHLP vstopil v pevski zbor, ki je včlanjen v SPZ, da po drugi strani SPZ nudi povodji, ki je včlanjen v SHLP pomoč pri dobavljanju potrebnega materiala sta dokaz, da se dejanska enotnost ustvarja na bazi sami brez koordinacije in tudi brez konkretnega, aktivnega sodelovanja osrednjih zvez. Če so lahko kdaj v preteklosti veljali določeni pomisleki glede združevanja ali spajanja društev in zvez, potem moramo priznati, da taki pomisleki danes prav v nobenem pogledu ne morejo več veljati. Ne bom trdil, da do enotnosti ni prišlo po krivdi ene ali druge organizacije, poudarjam pa da bi posamezniki v tem pogledu sploh ne smeli biti odločujoči činitelj. Toda dejstvo je, da niti v zadnjih letih ni bil storjen korak v smeri združevanja, da besedam, ki so bile z aplavzom odobrene na občnih zbora SPZ in SHLP, na sodelovanju na zasedanjih glavnega sveta naše zveze, niso sledila konkretna dejanja. Ne bom sicer trdil, da bi z združitvijo rešili vsa odprta vprašanja, da bi same po zaslugi združitve nadoknadili, kar smo zamudili, toda prepričan sem, da bi vseeno z združenimi močmi marsikaj lažje dosegli. Ne vem, če smo lahko

Predstavniki SPZ in SHLP ter vanju včlanjenih zborov na skupnem posvetovanju

zadovoljni z uspehi, ko vidimo, da cela področja naše dežele povsem neobdelana. V devinsko-nabrežinski občini, ki je najbolj izpostavljena, mislim na Tržaškem, valu asimilacije, deluje samo eno društvo. V sosednjih občinah je društvena aktivnost skoraj nevidna in je lahko imenujemo životarjenje.

Z zadovoljstvom jemljemo na znanje, da je v tajniškem poročilu zelo točna ugotovitev, da ni važno to, kateri stranki pripada član prosvetnega društva. In tudi mi se enkrat ponavljamo vprašanje: čemu dve prosvetni organizaciji? Naš človek želi enotnosti, se po svoje zavzema zanjo. Mi, ki predstavljamo prosvetna društva, ki smo njih sestavni del, ne smemo mirno mimo, ne da bi to željo upoštevali. (Mirko Kapelj (SHLP) — Občni zbor SPZ 1965).

Uresničiti enotno prosvetno organizacijo

Predlog: občni zbor SPZ obvezuje odbor SPZ, da stori vse, da izvede v najkrajšem času formalno in strukturno združitev SPZ in SHLP, da naveže stike s SP v smislu bodočega sodelovanja.

Nato je Edvin Švab poročal o posvetovanju tržaških društev, včlanjenih v SPZ, ki so dne 29.IX.1965 razpravljala o napotkih občnega zbora SPZ. Na omenjenem posvetovanju so nekatera prisotna društva izrazila zaskrbljenost glede oblike in načina združitve SPZ in SHLP.

«Ob izjavah posameznih društev se je razvila razprava za in proti in spet poudarek, da moramo upoštevati končni cilj: ohraniti se kot narod, kar lahko storimo samo z živim kulturnim življenjem.» Sprejet je bil sklep, da se o izraženih pomislekih razpravlja z zastopniki SHLP.

Prvo srečanje je bilo 18.I.1967, na katerem so v glavnem izmenjali misli in poglede na umestnost združevanja.

V svojem poročilu je Švab seznanil prisotne, da zastopniki p.d. »Igo Gruden« niso prisotni zaradi pridržanosti in imajo glede združitve med SPZ in SHLP svoje pridržke.

Sledil je nagovor, ki ga je v imenu SHLP podal njen tajnik Mirko Kapelj:

«Po dolgoletnih pričakovanjih in prizadevanjih je končno le prišlo

V TEJ STEVILKI:

- Nekaj misli o pomenu otroških in mladinskih pevskih zborov
- Bratsko srečanje koroških in primorskih pevskih zborov
- Debata večera SAK Jadran o šolstvu in o Pirandellu
- Gledališki seminar za amaterske igralce
- Otvoritev »Finžgarjevega doma« na Opčinah
- Občni zbori goriških prosvetnih društev

krat izkazala zrelost naših ljudi, močna narodna zavest ter želja po kulturnem izživiljanju. Zahvaljujoč se vsemu temu so mnoga društva ostala pri življenju, se tu in tam kljub neizmernim težavam krepila ter razvijala svojo dejavnost v mejah svojih zmognosti. Menim, da nismo tukaj zbrani zato, da bi delali primerjave, proučevali analize, da bi ugotavljali ne vem kaj vse. Menim, da smo se zbrali zato, da proučimo obstoječo stvarnost, in to s pogledom uprtim v prihodnost, da se enkrat izpričamo tudi pred širšo javnostjo svoje hotenje po narodnem življenju, po svoji samobitni dejavnosti, po svojem nadaljnjem kulturnem razvoju, naslanjajoč se na davna izročila naših prednikov, na antifašistično enotnost, ki je vse primorske Slovence družila v najtemnejši dobi novejših zgodovine, na izročila junaškega osvobodilnega boja. Današnji časi so bistveno drugačni od preteklosti. Ni več fašizma, ki bi s silo poskušal izbrisati Slovence ter nas zapisati narodni, kulturni in tudi fizični smrti, je pa kljub vsemu druga nevarnost, zaradi katere moramo biti zelo čujeci, in to je nevarnost tako imenovane asimilacije. Brez krepkega prosvetnega življenja bi prišli v doglednem času v tak položaj, kakšen je, žal, pri naših bratih v Slovenski Benečiji in v Kanalski dolini, kjer zanjejo svoje seveda tudi gospodarska kriza in druge neprimike, med katerimi ni najzadnja pogubna emigracija. Nimamo razloga, da bi bili črnogledi, ni govora, da bi obupali, toda kljub temu je potrebno, da svojo življenjsko krepimo in okrepili jo bomo predvsem ako bomo tesno strnjeni, ako bo med nami vsemi vladala kar največja enotnost. Če bo prišlo do tega, za kar smo se tudi danes tukaj zbrali, do dejanske in popolne enotnosti, se bo naše prosvetno delovanje še bolj poživilo ter bo dobilo nov zalet, novo sprostitve, novo še večjo vitalnost. Marsikje bo lahko odpravljeno mrtvilo.

Če bomo stopili na pot, ki se postavlja pred nas vse, če bomo začeli dejansko uresničevati cilje, ki smo si jih postavili in zaradi katerih smo danes tukaj zbrani, lahko še vedno pričakujemo kakšen spodbudilaj; lahko bomo še našli tako rekoč sama od sebe, se ustvarjala na bazi, v društvih, na vaseh. Danes ni dejansko več nobene meje med enimi in drugimi društvi in v društvih samih. Enotnost se je dejansko ustvarjala spontano, postopno, morda celo boječe, neorganizirano in ne-dirigirano. In v tem se je še en-

bila uspela odvrniti naša skupna stremeljenja po enotnosti, dokazal tudi to, da je bila naša skupna izbira pravilna. Dovoljujem si celo trditi, da bo čas sam obratnil s tistim, ki bi se morda še uprl zdravemu valu, ki nas danes žene naprej.

Kaj naj torej naredimo danes? Svetoval in predlagal bi to, da se najprej pogovorimo o vsem, kar je potrebno, da vsakdo pove odkrito svojo misel, ne morda zaradi formalnosti, temveč zato, da s svojo konstruktivno besedo pomagamo izluščiti pravo jedro. Ne gre zato, da se ustavljamo pri enotnosti na bazi, kjer enotnost dejansko že obstaja, a ne gre niti za to, da se enotnost formira na vrhu, saj do te enotnosti bo prejel ali slej prišlo. Ne gre niti za to, da bi drug drugega obmetaval z očitki, saj se nismo zato tukaj zbrali in smo si že davno segli iskreno v roko. Gre za to, da na najbolj demokratičen način ugodimo pot, kjer se ni uglasila, da premostimo še poslednje težave tako na eni kot na drugi strani. Skupni veliki ideal naj nas druži! Konkretno predlagam, da bi se zedinili o tem, da se že na tem srečanju ustanovi skupni koordinacijski odbor, ki naj pripravi vse potrebno za bodoči občni zbor, ki naj bi bil občni zbor popolne enotnosti, na katerem naj bi se rodila ena sama Slovenska prosvetna zveza.

Sledila je razprava, v katero so posegli vsi predstavniki društev ter ugotovili, da je zanimanje za združitev tako društev kot zvez občutna, potrebna in možna. Ugotovljeno je bilo, da obstajajo ponekod dvomi v pravilnost enotnosti in združevanja, vendar je bilo poudarjeno, da je potrebno omenjene dvome postopoma odpravljati s prepričevanjem in objasnjevanjem stvarnosti.

Končno je bil sprejet naslednji sklep:

Iz tržaškega dela odbora SPZ in tajništva SHLP se ustanovi koordinacijski odbor, ki naj prouči še odprta vprašanja ter pripravi gradivo za občni zbor, iz katerega naj bi izšla enotna Slovenska prosvetna zveza.

V nadaljnjih točkah dnevnega reda je bilo govora o občnem zboru zveze, ki je predviden za nedeljo, 11. junija v Kulturnem domu v Trstu; o vlogah prošnje na deželo za denarno pomoč ter pri razmisleku o srečanju s koroškimi Slovenci, o množičnem izletu v Kostanjevico, o obiskovanju in skrbi za Beneško Slovenijo, o Krasnem muzeju, ki ga ureja Slovenski klub.

Nekaj misli o pomenu otroških in mladinskih pevskih zborov

Nedvomno so otroška leta odločilna za nadaljnji razvoj mladega človeka. Izkušnja kaže, da je otroku le v korist, če se poleg vsakdanjega šolskega učenja v prostem času udeležuje tudi na prosvetnem področju. Razumljivo je, da imajo pri tem starši odločilno besedo.

Prav gotovo je ena najlepših in koristnih skupinskih udeleževanj otrokovo petje v zboru. Za vsakega otroka, ki ima količkar posluha, je pametno, da se priključi pevskemu zboru, dobi s tem nekaj osnovne glasbene izobrazbe, razer tega pa so ravno otroški in mladinski zbori trdni temelji našega nadaljnjega zborovskega življenja!

V preteklosti je bilo premalo storjenega na tem področju, tako da danes občutimo neljube posledice. Večina naše mladine, na žalost, premalo pozna slovensko pesem, pa naj si bo narodno ali umetno. Vse preveč se navdušujejo nad popevkami, katere stalno oddajajo vse radijske in televizijske postaje, narodno pesem ter folkloro pa lahko slišimo samo ob izrednih priložnostih! Z veseljem pa lahko ugotovimo, da kljub neugodnim razmeram današnjega časa obstajajo r. a. Tržaškem, posebno v okoljskih vaseh, mladinski, pravzaprav, otroški zbori, saj v njih poje mladina od 6. do približno 13. leta starosti.

Seveda dva ali trije zbori še ne rešujejo problema, moralo bi jih biti na desetine! Predvsem pa bi morala skrbeti za mladinsko petje redna, zlasti osnovna šola. Enkratni nastop — navadno pri Prešernovi proslavi ali ob zaključku šolskega leta — še ni dovolj za obstoj zbora. Logično, da krivda ni pri vzgojiteljih, ampak mislimo na učnem načrtu, ki bi moral vključevati zborovsko petje kot obvezen predmet. Po statistikah «UNESCO» je Italija v glasbeni vzgoji med zadnjimi deželami na svetu.

Pomanjkljive na tem področju so tudi prosvetne organizacije. Kolikor nam je znano, če izvajemo p.d. Prosek-Kontovel, katerega otroški zbor pa letos še ni začel z vajami, nima nobene od teh organizacij otroških zborov v svojem okrilju. Edina, ki vodi skrb za to, je Glasbena matica s svojimi zbori v Trstu in podružnicah, in sicer: v Gorici — v Dijaškem domu (vodi prof. Silvan Krizmančič), v Devinu (vodi prof. Sergej Radovič), v Nabrežini (vodi prof. Erminij Ambrozet), na Opčinah in v Trstu (vodi Nada Žerjal). Kolikor nam je znano, vodi še na lastno pobudo zbor pri Sv. Ivanu Nada Žerjal, v Zavodu šolskih sester pri Sv. Ivanu prof. Marica Zupančič ter v Šklednju č.g. Dušan Jakomin.

Iz tega kratkega pregleda vidimo, da na tem področju prosvetarji niso izkoristili vseh možnosti, upamo pa, da se bo v bodoče kaj spremenilo! Zdaj pa kratek pregled delovanja teh zborov.

«Kraški slavček», sestavljata zbora iz Nabrežine in Devin, skupaj nad 50 otrok. Pevci so res dobri, toda enourn tedenska vaja ne zadošča za viden in kvaliteten napredek. Obremenjenost glasbenih pedagogov ne dopušča, da bi število tedenskih vaj ustrezalo zahtevam zbora. Mislimo pa, da bi s številnimi vajami lahko dosegel zavid-

ljivo kvaliteto stopnjo.

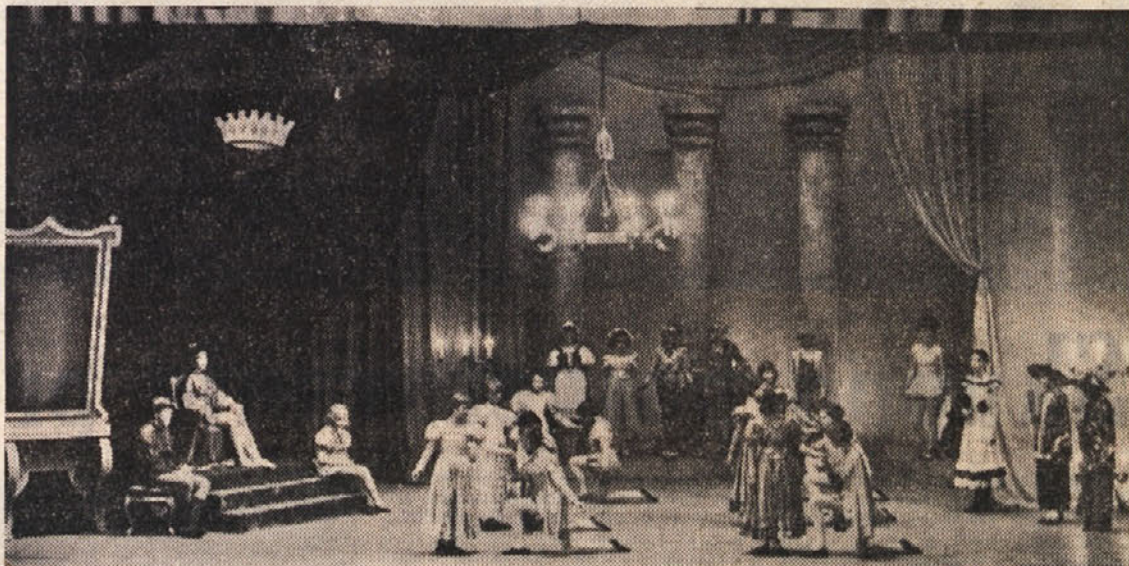
V otroškem zboru na Opčinah poje približno 30 otrok, kateri se z veseljem in marljivostjo udeležujejo pevskih vaj. Večina članov tega zbora ne presega devetega leta starosti. Isto lahko rečemo o zboru iz Trsta, kjer prihajajo otroci na vaje iz mesta in bližnje okolice. Na Opčinah, kakor tudi v mestu, so enurne tedenske vaje.

Ti štirje zbori običajno nastopajo v Kulturnem domu, pri šolskih prireditvah Glasbene matice, med letom pa vsak zbor zase v svojem kraju na različnih prireditvah. Otroški zbor od Sv. Ivara pri Trstu smo že večkrat slišali po radiu. Tudi tu se otroci redno zbirajo enkrat na teden k vajam. Njihovo število ni tako bogato, kakor pri drugih zborih, vendar je rezultat kar zadovoljiv. Podobno lahko povemo še o zboru iz Zavoda šolskih sester, katerega sestavljajo samo notranje gojenke in o otroškem zboru iz Šklednje. Zbor gojenk iz Zavoda šolskih sester je lansko leto nastopil tudi na reviji cerkvenih pevskih zborov.

V skrajni obliki smo pregledali delovanje teh mladinskih pevskih skupin. Pripomniti moramo še, da je treba vsak zbor stalno obnavljati in sprejemati v pevski krog nove moči. Brez tega se vsak zbor kaj kmalu razkropi in neha obstajati. Z njim vred pa neha odmevati tudi naša prelepa pesem. Zato je dolžnost vseh zavednih staršev in vzgojiteljev, da redno in v čim večjem številu pošiljajo svoje otroke k pevskim vajam. Želeli bi, da bi se naša pesem globoko zakoreninila v vsa slovenska otroška srca, posebno v tista, kjer je še nepoznana ter da bi v bodočnosti še predstavljala to, kar nam je vedno bila — biser našega naroda!

Prof. Sergej Radovič
Nada Žerjal

«SNEGULJČICA IN 7 PALČKOV» V TRSTU

Prizor iz baleta «Sneguljčica in sedem palčkov» v izvedbi reškega pionirskega gledališča

Bratsko srečanje koroških in primorskih pevskih zborov

12. aprila ob 17. uri v Kulturnem domu in 13. aprila ob 16.30 v Prosvetni dvorani v Gorici, bomo imeli v gosteh «Pionirsko kazališče» z Reke, ki bo nastopilo z baletom «Sneguljčica in sedem palčkov». Reško pionirsko gledališče je zelo aktivno, kar velja še posebej za njegov baletni oddelek, ki je z uspehom nastopal tudi že v ljubljanski televiziji, na festivalu v Šibeniku in po raznih mestih Jugoslavije. Za balet «Sneguljčica in sedem palčkov» je oskrbel koreografijo Joža Komljenovič, vlogo Sneguljčice pleše Mica Mrakovčič vlogi princa pa nastopa kot gost član narodnega gledališča «Ivan Zajca» (vedno z Reke) Branko Uglješa. V izvedbi reškega pionirskega ansambla zazvijo ta nesmrtna Andersonova pravljica v vsej svoji mikavnosti, kar poudarjajo vse kritike o tej izvedbi. Z gostovanjem reškega pionirskega gledališča, ki sledi gostovanju reške Opere, se se naprej utrjujejo stiki bratskega sodelovanja na kulturno-prosvetnem področju med nami in Rečani in prepričani smo, da bo vsa naša javnost znala sprejeti gostujoče reške mladince z vso bratsko ljubeznostjo.

Pred dvema letoma so 2. maja prvič gostovali koroški pevski zbori v našem Kulturnem domu. Ob tem srečanju so se zastopniki naše Slovenske prosvetne zveze in Slovenske prosvetne zveze iz Celovca pogovarjali o možnosti rednejših srečanj. Tako je bilo lanskega 15. maja organizirano «Bratsko srečanje» ob Zablatniškem jezeru na Koroškem. Z naše strani se je «srečanja» udeležilo 250 pevcev, ki so v dveh dneh lahko spoznali življenje in okolje, v katerem živijo, delajo in pojejo naši koroški rojaki. Škoda le, da je bil skupen nastop drugi dan popoldan, tako da so morali naši pevci po nastopu na avtobus in nazaj proti domu. Če takrat smo povabili Korošce, naj pridejo letos k nam in tako povrnejo obisk.

Naše letošnje osrednje Prešernove proslave so se udeležili tudi koroški pevovodje, od katerih je Folti Hartman vodil skupno pesem «Čej so tiste stezice». Po proslavi je bil sprejet sklep, da bo letošnje srečanje v Kulturnem domu v Trstu v nedeljo, 30. aprila ob 17. uri. Da bo lahko prišlo do tesnejšega stika med nami in Korošci, bo po skupnem koncertu v zgornjih prostorih Kulturnega do-

ma družabna prireditev s plesom.

Sporod koncerta bo naslednji po nagovoru in pozdravih predsednikov obeh Prosvetnih zvez nastopilo najprej združeni koroški moški zbori, nato združeni koroški mešani zbori. V drugem delu pa zapojejo naši združeni moški zbori in za zaključek še naši in koroški združeni moški zbori. Predvedamo, da bo zadnje štiri pesmi pelo nad tristo pevcev.

Za občinstvo bodo na razpolago vstopnice (po 500 lir) samo za parter, ker bo ves balkon rezerviran samo za pevce, katerih bo s koroškimi vred približno petsto. Želimo, da bi z naše strani storiili vse, da se bodo naši koroški gostje počutili zares med brati.

e.š.

V ORGANIZACIJI ZSKP

Zaključen tečaj za goriške pevovodje

Na pobudo in v organizaciji Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici je bil od 13. februarja do 12. marca v prostorih Katoliškega doma v Gorici tečaj za goriške pevovodje. Tečaja se je udeležilo veliko število slušateljev, lahko pa bi jih bilo še več, če upoštevamo, da deluje v okviru te zveze 12 zborov. Organizacijsko je tečaj vodil dr. Zorko Harej, ki je bil tudi sam predavatelj za interpretacijo pesmi (ritmika, dinamika, agogika itd.) ter za fraziranje. Ostali predavatelji so bili: prof. Kos za tehniko dihanja in tvorbo ter proizvajanje glasu, prof. Mamolo za ritmiko, prof. Ubald Vrabec za tehniko dirigiranja ter sistematiko (ali taktiko) in vodenje zborov ter prof. Peterlin za pravorečje.

Tečajniki so se shajali vsak ponedeljek in vsi so z veliko pozornostjo in navdušenjem spremljali posamezna predavanja, iz katerih so izvedli mnogo koristnega za svoje delo v zborih, kar bo prav gotovo imelo tudi koristne posledice za nadaljnji kvaliteten razvoj slovenskega zborovskega petja na Goriškem.

Osmega aprila t.l. se bodo v prostorih p.d. «Ivan Cankar» v Ul. Montecchi 6 zbrali na družabnem večeru člani nekdanjega šentjakobskega mladinskega društva «Prosveta». S tem srečanjem se hočejo bivši člani «Prosvete» spomniti 40-letnice, od kar je bilo društvo skupno z ostalimi slovenskimi mladinskimi društvi nasilno razpuščeno.

s.v.

Gledališki seminar za amaterske igralce

Približno pred enim mesecem smo doživeli krstno uprizoritev Verčeve drame v dveh dejanjih «Kocke v kocki», ki je žela obilen uspeh pri domačem občinstvu in kritiki. Kot smo že poročali, sta se premiere tega prvenca udeležila tudi člana žirije za republiško dramsko srečanje Združenja kulturno - prosvetnih organizacij Slovenije, režiser Marjan Belina in ravnatelj Mestnega gledališča v Ljubljani ter dramatik Miloš Mikeln. Ob tej priložnosti je bila izražena želja, da bi prišlo v bližnji bodočnosti do igralskega seminarja za gledališke amaterje v Trstu. Podoben seminar je bil lani v Kopru v organizaciji Združenja kulturno - prosvetnih organizacij in se je izkazal za zelo uspešnega. Namen tržaškega seminarja naj bi bil strokovna poglobitev v razne panoge gledališke umetnosti.

Igralski seminar, ki ga prireja Slovenska prosvetna zveza, bo 15. in 16. aprila v Trstu v dvorani p.d. «Ivan Cankar». Seminar bo torej dvodnevni in bo razdeljen na teoretični in praktični del. Predavala bosta režiser Marjan Belina in član ljubljanske Drame ter ljubljanskega Eksperimentalnega gledališča Polde Bibič.

Začetek seminarja bo ob 20.30 in bo obsegal štiri ure, ki bodo posvečene teoriji dramske igre. Prva ura bo obsegala analizo vloge, in sicer emotivno razčlenbo, osnovno nalogo vloge, funkcijo in jedro vloge. V teku druge ure se bomo seznanili s psihologijo dramske osebnosti: razčlenbo značaja, glavno, stransko in nasprotno karakteristiko, temperamentom, odnosom med osebami in kritično točko odnosov. Tretja ura prvega dela seminarja bo posvečena ustvarjanju vloge, in sicer fantaziji, koncentraciji, scenski pozornosti in delitvi vloge na manjše enote. Četrta

ura pa bo posvečena interpretaciji vloge: kompoziciji, stilu, ritmu, tempu, dinamiki in premorom.

Drugi del seminarja se bo nadaljeval v nedeljo dopoldne in bo obsegal praktičen del. Za praktičen del seminarja smo izbrali znano Linhartovo dvodejanko «Zupanova Micka», upoštevajoč seveda dejstvo, da ga ni skoraj amaterja, ki bi ne poznal tega našega klasičnega dramskega dela. In prav zaradi tega bo delo slušateljev v praktičnem delu seminarja mnogo lažje.

Prva ura bo posvečena razčlenbi vlog v «Zupanovi Micki», takoj nato pa bomo prešli na interpretacijo posameznih vlog iz «Zupanove Micke» odnosno logični melodiji stavka, tonu, menjavanju tonov, ritmu, tempu in seveda dinamiki. Interpretacija posameznih vlog iz Linhartove veselice bo obsegala še upravičenost in izraznost odrskega gibanja.

Naslednje tri ure praktičnega seminarja pa bodo posvečene sprostitev, fantazijskim in govornim vajam. Za konec se bomo seznanili še z osnovami umetniške besede: s poezijo, prozo, razčlenbo dela in načinom interpretacije.

Torej dovolj izčrpen in zanimiv program, saj bo nudil našim gledališkim amaterjem kar precej gradiva, da bodo lahko izpopolnili svoj odrsko - estetski čut in dosedanje pridobitve na tem torišču.

Do sedaj sta prijavi svojo udeležbo na seminar dramski skupini p.d. Ivan Cankar ter p.d. Prosek - Kontovel. Upajmo pa, da se bodo prijavile še druge skupine in posamezniki, ki se na ta ali oni način ukvarjajo z odrsko dejavnostjo. Prijave sprejema Slovenska prosvetna zveza v uradnih urah.

Debatna večera SAK Jadran o šolstvu in o Pirandellu

Akademski klub Jadran si je z novim odborom zadal med drugimi tudi nalogo, da prireja razna predavanja in debatne večere, ki naj bi odprli akademikom in srednješolcem poglede na razna aktualna vprašanja iz kulturnega, političnega in gospodarskega življenja slovenske manjšine v Italiji.

O tem okviru je pred dvema tednoma priredil prvi debatni večer o vprašanju šolstva, saj postaja prav to vprašanje zaradi mnogih pomanjkljivosti v našem šolstvu vedno bolj pereče. Studentje, ki so premostili prvo večjo oviro v svojem študiju — maturo, ugotavljajo, da jim ta sama po sebi še ne odpira nobene poti v dejavno življenje in da jim tudi ni v zadostno pomoč pri nadaljevanju študij. Namen tega debatnega večera ni bil toliko kritizirati napake in pomanjkljivosti šolstva, kakor s skupnim sodelovanjem iskati poti, ki bi lahko vsaj delno vodile k popravilju sedanjega stanja. Zato je to srečanje bilo tudi le prvi korak na poti, po kateri namerava SAK Jadran nadaljevati svoja prizadevanja. Med glavnimi zaključki tega večera lahko omenimo željo, da bi se predstavniki akademikov in srednješolcev srečali s proforskimi zborom in ga seznanili s svojimi pogledi.

Zelo pereče je tudi vprašanje organiziranja srednješolcev. Očitno je v zadnjih letih dejavnost študentov na srednjih šolah zamrla, kar lahko privede do tega, da se ob koncu srednješolskih študij znajdejo študentje povsem nepripravljeni za vstop v družbo. Zaradi tega bo SAK Jadran pripravil nekaj večerov, ki bodo posvečeni predvsem srednješolcem.

Prejšnjo sredo pa je klub naših akademikov priredil debatni večer o Pirandellu in o uprizoritvi njegove komedije «Saj ni zares» v Kulturnem domu. Debatne, ki je sledila študentovski predstavi, so se udeležili tudi vsi člani gledališkega ansambla in umetniški vodja SG prof. Josip Tavčar. Že veliko število prisotnih (manjkali pa so žal srednješolci) je ustvarilo pristržno vzdušje, ki je pripomoglo k sproščenosti in zanimivi diskusiji, med katero so prof. Tavčar in člani SG odgovarjali na razna vprašanja, kritike in pomisleke prisotnih.

Kulturni referent SAK Jadran, Tatjana Coloni, ki je začela večer s kratkim orisom Pirandella kot umetnika in priklicala v spomin nekatera njegova najvažnejša dela. Pri tem je izrekla svoj pomislek glede umestnosti izbire prav tega dela za uprizoritev v našem SG, češ da to delo ne spada med bolj zahtevna in bolj cenjena iz njegovega bogatega repertorja. Na njene besede je prof. Tavčar pojasnjeval, kaj si sploh moremo in moramo pričakovati od gledališke umetnosti in kateri so njeni cilji. Nekateri se z njegovimi pojasnili niso strinjali in povedali svoje mišljenje, kar je povzročilo zelo živahno in brez dvoma vzgojno in koristno izmenjavo mnenj. Član SG Joško Lukeš, kreator zelo uspelega lika gospoda Barrance v komediji, je nato opisal težave, ob katere zadene igralec med pripravljanjem in izvajanjem kakor tudi nevarnosti, ki se pojavljajo pri kreiranju posameznih vlog pa še nevarnosti, ko lahko ena sama drugače postavljena osebnost v neki igri ali en sam neskladen nastop protagonista poruši ravnotežje celotnega dela.

V debato so posegli še Lidija Kozlovičeva, Stane Starešinič in Edvard Martinuzzi, ki so govorili o svojih vlogah v Pirandellovi komediji in obrazložili svoje osebno tolmačenje teh likov in celotnega dela. Ob koncu sta predsednik SAK Jadran Aljoša Volčič in prof. Tavčar izrazila željo, da bi

taki večeri prišli v navado, ker je tako izmenjavanje misli in pogledov na delo naše osrednje kulturne ustanove, kakršno je SG, koristno vsem. Še enkrat pa je

treba poudariti, da bi bilo zelo koristno, če bi se takih večerov udeleževali v polnem številu tudi srednješolci iz zadnjih letnikov.

Uroš Koren

Narod naš dokazuje hrani...

Letos poteka štirideset let od tistih časov, ko je fašistična vladavina v nekaj mesecih uničila in razgnala razvito kulturno prosvetno in športno izživiljanje slovenske in hrvaške manjšine v tedanjih mejah Italije. Do teh dogodkov pa ni prišlo nepričakovano, saj je bilo vseskozi očitno, da so se italijanski vladni krogi odločili že davno prej, da iztrebijo slovenski živelj. Posamezna društva so bila razpuščena že prej, kot na primer Slovensko planinsko društvo, srednješolsko društvo «Zora» in druga. Toda tudi društvom,

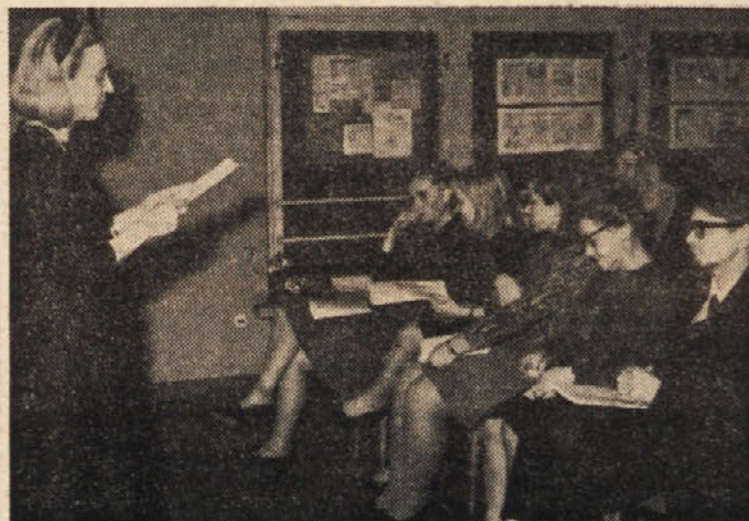
ki so še obstajala, je bilo delovanje vedno bolj oteženo z različnimi sknadrističnimi šikanami, pa tudi s šikanami z uradne strani. Posebno so policijske oblasti ovirale javne prireditve. Mnogokrat niso prireditelji do zadnjega trenutka pred začetkom prireditve prejeli potrebnega dovoljenja. Dogodilo se je, da se je občinstvo zbiralo in čakalo, da odkod pridirja društveni funkcionar z dovoljenjem v žepu. Vedno pa ni bilo tako: včasih se je moralo občinstvo razočarano raziti, ker se je funkcionar vrnil s po-

licijskega urada praznih rok.

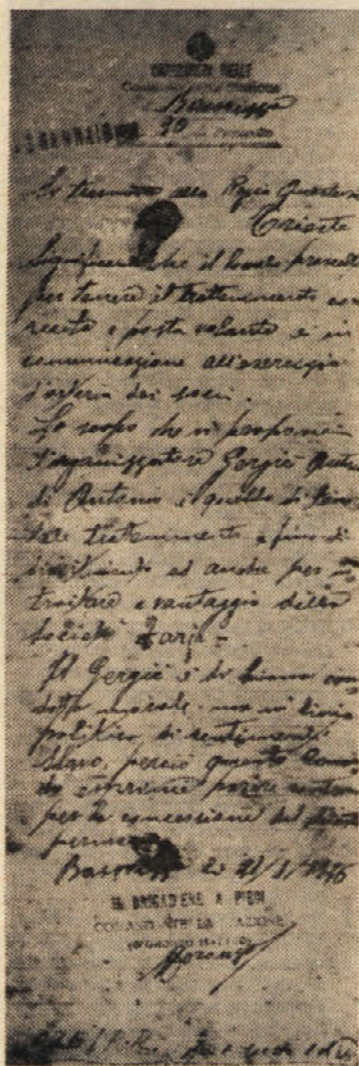
Razlogov za prepoved prireditve niso ravno izbirali. «Kriv si ker si želiš!» Saj je iz faksimila objavljenega dokumenta razvidno, da je predsednik bazovske «Zarje» tudi v očeh brigadirja D'Oronzio «di buona condotta morale»... toda... «ma in linea politica di sentimenti Slavo». To je bil kar zadosten razlog za mnenje, ki ga je imenovani brigadir napisal na prošnjo predsednika Antona Grigica, ki je zaprosil za dovoljenje za prireditev, ki naj bi bila 14. februarja 1926. Torej... «di sentimenti Slavo, perciò questo Comando esprime parere contrario per la concessione del richiesto permesso». In kakšen je bil spored napovedane prireditve? Recitaciji dveh pesmi Paula Goliže («Tatjana» in «Hi noči») ter enodejanki «Medved snubač» in «Trije tički». Iz ohranjene prošnje je še razvidno, da je bila prireditev mišljena samo za povabljenost in da je bila na sporedu poleg naštetih prosvetnih točk še šaljiva pošta.

Gotovo ni dokument, ki ga danes objavljamo edina priča našega prosvetnega delovanja in njegovih tegob v dvajsetih letih. Marsikak dokument hranijo še naši takratni prosvetarji. Zgodovino pisemo na osnovi obstoječih dokumentov in pričevanj. Prav bi bilo, da se ob štiridesetletnici razpusta naših društev zberejo še vsi ohranjeni dokumenti in pričevanja.

Drago Pahor

S Prešernove proslave v društvu «Slavko Skamperle»

Otvoritev «Finžgarjevega doma» na Opčinah

Folklorna skupina na otvoritvi Finžgarjevega doma

V soboto, 4. marca, so na Opčinah svečano odprli «Finžgarjev dom», ki so ga zgradili poleg marjanišča. Za otvoritev so se v dvorani, ki je v pritličju zgradbe, zbrali povabljeni gostje, med katerimi tudi številni predstavniki oblasti: predsednik deželne sveta dr. de Rinaldini, deželni odbornik za javna dela dr. Masutto, občinski odbornik za javne stike Ceschia, ki je zastopal tržaškega župana, deželni svetovalec SS dr. Škerk, pokrajinski odbornik SS Saša Rudolf, šolski nadzornik Bole in drugi ter cerkveni predstavniki s škofom Santinom na čelu.

Uvodni nagovor je imel predsednik upravnega škofijskega marjanišča župnik Živec, nakar je spregovoril (v slovenščini) tudi škof. Formalni otvoritvi je sledil kulturno-prosvetni program. Najprej je pod vodstvom Nade Žerjalove nastopil mladinski zbor

Glasbene matice in zapel več pesmi. Sledil je nastop instrumentalnega kvarteta, ki ga sestavljajo Igor Simonič, Peter Suhadolc, Joži Peterlin in Robi Hrovatin. Za godci se je predstavil z nekaj pesmimi domači cerkveni zbor pod vodstvom Stanka Maliča, nato folklorna skupina Slovenskega kulturnega kluba, pa openski skavti z veselim točkanjem in za zaključek še moški zbor pod vodstvom prof. Hareja. Vmes je nekaj besed spregovoril še predsednik deželne sveta dr. de Rinaldini. V nedeljo je bil kulturni program ponovljen v celoti in še s sodelovanjem tria mlajših deklic.

Stavbo je zgradilo podjetje Lozej po načrtih inž. Milana Sosiča, opremil pa jo je projektant Attilio Kralj.

«Finžgarjev dom» je lepa pridobitev za Opčine.

Kulturno-prosvetni pregled za marec

1. SG uprizori v Kulturnem domu Benedičičevo dramo «Ne vedno kakor lastovke».
1. Primorski dnevnik priredi v Ul. Geppa predavanje in razpravo prof. Mezzene in prof. Poldinija o naravnih rezervatih na Krasu.
1. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje Branka Marušića o temi «Dr. Karel Lavrič in njegov čas».
2. SG uprizori v Kulturnem domu Benedičičevo dramo «Ne vedno kakor lastovke».
2. P.d. «Slavko Škamperle» priredi «Prešernovo proslavo» s

Prof. dr. Ivo Frangeš, ki je v Slov. klubu predaval o poeziji Vladimira Nazorja

- slikarsko razstavo domačih slikarjev in čitanjem del domačih avtorjev.
- Orkester Glasbene matice in solisti gostujejo na Reki kot gostje tamkajšnje sred. glasbene šole.
2. V Galeriji Rossoni otvoritev slikarske razstave Roberta Faganela.
3. Pevski zbor «Prosek Kontovel» ima javni koncert na radiu Trst A.
3. Dramska skupina P.d. «Ivan Cankar» ponovi v društveni dvorani Verčovo dramo «Kocke v kocki».
3. SPDT predvaja v Ul. Geppa film o tekmovalnih sezonah in vrsto diapozitivov o temi «Zima - pomlad» v gorah.
3. SAK «Jadran» ima občni zbor z izvolitvijo novega odbora.
3. SG gostuje v Piranu z enodejankama «Strip-tease» in «Čarobna noč».
3. Občni zbor PD «Jezero» iz Doberdoba.
4. Glasbena matica priredi v Kulturnem domu koncert Slovenskega oketa iz Ljubljane.
4. SG gostuje v Izoli z enodejankama «Strip-tease» in «Čarobna noč».
4. Na Opčinah svečana otvoritev «Finžgarjevega doma» z nastopom domačega cerkvenega zbora, mladinskega zbora GM, godalnega kvarteta, slovenskih skavtov, s folklornimi plesi in nastopom moškega zbora.
5. SG uprizori v Kulturnem domu Benedičičevo dramo «Ne vedno kakor lastovke».
5. SPZ priredi v Prosvetni dvorani v Gorici «Prešernovo proslavo» s sodelovanjem zborov: «Srečko Kosovel» - Ronko, «Jezero» - Doberdob, «Kras» - Dol-Poljane, «Oton Župančič» - Standerž, «Briški grič» - Steverjan, Vellpi Repen, «Vesna» - Križ.
5. V Katoliškem domu v Gorici proslava 5. obletnice otvoritve doma z nastopom zborov «M. Filej» in «L. Bratuž» in z uprizoritvijo Finžgarjeve ljudske igre «Naša kri» v izvedbi SK PD - Steverjan.
6. SG gostuje v Kopru z enodejankama «Strip-tease» in «Čarobna noč».
6. V mali dvorani Kulturnega doma začetek seminarja za slovenske šolnike.
6. V župni dvorani v Doberdobu «Gregorčičeva proslava» s predavanjem, petjem in deklamacijami.
6. V Društvu slovenskih izobražencev v Ul. Donizetti predavanje urednika «Ognjišča» iz Kopra Bojana Ravberja o da-

- našnjem Kopru.
7. V Slovenskem klubu predvanje filmov Aljoše Zerjale s spremno besedo in komentarjem Jožeta Korena.
8. P.d. «Prosek Kontovel» priredi na Proseku proslavo 8. marca z uprizoritvijo ljudske igre «Županova Mica».
8. V Prosvetnem domu na Opčinah proslava 8. marca s sodelovanjem otroškega pevskega zbora GM.
8. Proslava 8. marca v Ljudskem domu v Trebčah s kulturnim programom.
8. Proslava 8. marca v Lonjerju z glasbenimi točkami.
8. Proslava 8. marca pri Banih z otvoritvijo dvoranice za potrebe domačega kulturnega življenja.
9. P.d. «Škamperle» priredi predavanje prof. Habeja o temi: «Od tirolskih Dolomitov do Vezuva in na Etno».
9. V Slovenskem klubu v Ulici Geppa srečanje s slikarjem Venom Pilonom, ki je pokazal in razlagal diapozitive svojih del.
9. V SKPD - Steverjan predvaja slovenskih filmov «Gorenjska ohcet» in drugih.
10. Gostovanje reške Opere z Gotovčovo opero «Ero z onega sveta» v Kulturnem domu.
10. V SKPD «Jože Abram» v Pevni predavanjski slovenskih filmov «Gorenjska ohcet» in drugih.
11. Gostovanje reške Opere z Gotovčovo opero «Ero z onega sveta» v Kulturnem domu.
11. P.d. «Briški grič» v Steverjanu priredi proslavo 8. marca. Zaključno gostovanje reške Opere z Gotovčovo opero «Ero z onega sveta» v Kult. domu.
12. P.d. «Jezero» - Doberdob priredi Prešernovo proslavo s sodelovanjem zborov iz Standerža in Doberdoba ter recitatorja Staneta Raztresena od SG.
12. V Prosvetnem domu v Gorici proslava 8. marca s sodelovanjem dijakov osemletke iz Šempetra z glasbenim programom.
12. SKPD - Standerž priredi v župnijski dvorani «Gregorčičev večer» z deklamacijami, petjem, predavanjem in skiptičnimi slikami.
12. Zaključek tečaja za goriške pevovodje v organizaciji ZS KP, ki je trajal od 13. febr. in vključeval devet predavanj predavateljev Hareja, Kosa, Mamola, Vrabca in Peterlina.
12. V «Finžgarjevem domu» na Opčinah uprizoritev Candonijeve drame «Edip iz Hirošime».
13. Na slovenski srednji šoli «Simon Gregorčič» v Dolini vzgojno predavanje za starše.
14. Pevski zbor «Jacobus Gallus» nastopi v Slovenskem klubu v Ul. Geppa.
14. Na slovenski srednji šoli «Simon Gregorčič» v Dolini vzgojno predavanje za fante.
15. Dramska skupina P.d. «Ivan Cankar» uprizori v društveni dvorani Verčovo dramo «Kocke v kocki».
15. SAK - Jadran priredi v baru Kulturnega doma debatni večer o temi «Problem šolstva».
15. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici govori Filibert Benedičič o svoji drami «Ne vedno kakor lastovke».
15. Občni zbor P.d. «Kras» - Dol-Poljane z izvolitvijo novega odbora.
16. V Kulturnem domu srečanje absolventov, profesorjev in dijakov 5. letnika slovenske trgovske akademije ob 20-letnici.
16. Na slovenski srednji šoli v Dolini vzgojno predavanje za dekleta.
16. V goriški «Pro loco» otvoritev razstave slikarja Andreja Kosica.
17. SPDT priredi v «Gregorčičevi dvorani» v Ul. Geppa predvanje barvnih diapozitivov «S planinskim društvom na Mont Blanc» z uvodno besedo smučarskega učitelja Andreja Mažgona.
17. Občni zbor P.d. «Briški grič» -

- Stevarjan s predvajanjem filma o delovanju društva v zadnjih štirih letih.
18. Slovenski klub priredi izlet z narodnimi nošami na «Kmečko ohcet» v Ljubljano.
18. SG uprizori v Kulturnem domu Benedičičevo dramo «Ne vedno kakor lastovke».
18. Dramska skupina P.d. «Ivan Cankar» uprizori na Opčinah Verčovo dramo «Kocke v kocki».
19. SG uprizori v Kulturnem domu Benedičičevo dramo «Ne vedno kakor lastovke».
19. V Gorici občni zbor Slovenskega planinskega društva.
19. V Marijinem domu v Rojanu priredi igro Silvina Sarden-

- ka «Mater Dolorosa».
21. V Slovenskem klubu predvanje prof. Frangeša o poeziji Vladimira Nazorja.
23. SG uprizori v Kulturnem domu premiero Pirandellove komedije «Saj ni zares».
23. V foyeru balkona Kulturnega doma otvoritev črnigojeve razstave.
25. SG uprizori v Kulturnem domu Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».
26. SG uprizori v Kulturnem domu Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».
27. SG uprizori v Kulturnem domu Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».
29. V občinski umetniški gale-

- riji otvoritev slikarske razstave Lojzeta Spacala.
29. SG uprizori v Kulturnem domu Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».
29. V organizaciji SAK Jadran v mali dvorani Kulturnega doma diskusija o Pirandellu in uprizoritve njegove komedije «Saj ni zares» z udeležbo umetniškega vodje SG prof. Tavčarja in člani SG.
30. SG uprizori v Kulturnem domu Pirandellovo komedijo «Saj ni zares».
31. SKGZ priredi v mali dvorani Kulturnega doma predavanje prof. Milojka Vidmarja iz Ljubljane o temi «Otrok v domačem okolju».

LJUDSKO-PROSVETNA KRONIKA IZ GORIŠKE

Z občnimi zbori se prosvetna društva pripravljajo na junijski občni zbor SPZ

Zelo razgiban marec - Pogrešamo predstave SG - Cankarjeva ugotovitev, ki se velja

Na prehodu med zimsko in poletno sezono so nekatera goriška prosvetna društva imela občne zборе, da bi potegnili črto pod dosedanje delo, pregledala, kakšen je njihov položaj ter se pripravila za novo poslovno dobo. Pobuda, da bi društva pripravila občne zборе, je bila sprožena na posvetovanju predstavnikov prosvetnih društev, ki je bilo pred nekaj meseci v prostorih prosvetnega društva Oton «Župančič» v Standeržu. Takrat so predstavniki Slovenske prosvetne zveze prisotnim sporočili, da bo letos meseca junija občni zbor SPZ, na katerega je prav, da se društva primerno pripravljajo, ker se bodo morala občnega zbora udeležiti s svojimi predstavniki.

V času, ki je sledilo posvetovanju, so imela v marcu svoje občne zборе kar tri prosvetna društva, ki spadajo med najbolj aktivna: prosvetno društvo «Jezero» iz Doberdoba, p. d. «Kras» iz Dolane in Poljan ter p. d. «Briški grič» iz Steverjana.

Zdi se nam potrebno pripomniti, da bi bilo zelo uместno, če bi na občne zборе pomislili tudi v drugih društvih, zlasti v So-

vodnjah in v Standeržu, kjer imajo aktivno skupino in bi bilo prav, da bi se sestali ter se pogovorili o težavah in uspehih, če že ne bi kazalo izvoliti odborov, ki v večini društev delujejo dve leti.

V prav istem obdobju, se pravi v mesecu marcu, je bila prosvetna dejavnost na Goriškem zelo pestra. Bogato prosvetno žetev so začeli z večeri, na katerih so po skorajda vseh prosvetnih društvih in vaseh predvajali zanimivi in lepi slovenski film o kmečki ohceti in naravnih lepota Slovenije, film, ki ga je SPZ pozneje na prošnjo posodila tudi Slovenski katoliški prosvetni zvezi, da ga je zavrtela po svojih sedežih.

Sledili sta dve nadvse uspešni Prešernovi proslavi v Gorici in v Doberdobu ter proslavi osmega marca v Gorici in v Steverjanu. Vse te prireditve so na moč razgibale prosvetno življenje. Nastopilo je več pevskih zborov, pripravilo se je gostovanje mladih glasbenikov iz Šempetra, skratka se je občinstvu nudi bogat program, ki ga je v velikem številu in z veseljem sprejelo.

Vse te prireditve (in pa mednarodni koncerti ob priliki Andrejevega sejma in srečanju SKGZ in Italijanske unije) so precej enostranske ter zajemajo skorajda izključno samo vokalno stran ljudskoprosvetnega delovanja. Zelo slabo je bila v Prosvetni dvorani v Gorici zastopana gledališka umetnost. Slovensko gledališče v sezoni, ki se nagiba h kraju, v Prosvetni dvorani ni gostovalo niti enkrat (menda trikrat je nastopilo v Katoliškem domu. Radi verjamemo, da imajo težave s scenami, ki so zasnovane za veliki oder Kulturnega doma, pa jih na mali oder Prosvetne dvorane v Gorici ne morejo postaviti. Vendar to ne bi smel biti razlog, da del gledališke publike, ki si jo je tržiška slovenska gledališka hiša že ustvarila v Prosvetni dvorani, teh iger ni videl. Za odpravo vrzeli v tej dvorani je poskrbelo Goriško gledališče iz Nove Gorice, ki je doslej nastopilo dvakrat in bo pred koncem sezone še enkrat, resko gledališče pa pričakujemo za prvo polovico prihodnjega meseca z otroško baletno igro.

Ena izmed zelo zaskrbljujočih ugotovitev, do katere smo prišli ob pregledu občnih zborov prosvetnih društev, je skorajda popolna odsotnost izobraženejših ljudi. Na Goriškem jih resda nimamo kdo ve koliko; če izvažemo šolnike, nam skorajda ne preostane več nihče. Resnica, ki jo je pred 50 in več leti zapisal Cankar o nosilcu slovenstva, velja tudi dandanes v celoti za naše razmere: skoraj vsi voditelji prosvetnih društev so delavci in kmetje, zavedni sinovi našega naroda, z dušo in srcem predani slovenski stvari, našemu narodnemu obstanku in našemu razvoju, ki pa se pogostoma znajdejo v težavah, kadar je potrebno popestriti prosvetno delovanje. Ob tej pomanjkljivosti se velja resneje razmisliti. V marsikaterem prosvetnem društvu so nanjo že pokazali, ko so nam dejali: mi smo pripravljeni marsikaj narediti, če bi nas kdo usposobil za to, ki zna več kot mi.

Od sedanjih razmer pa do spremenjenega položaja pa je, na žalost, dolga in težavna pot, zakaj nihče ne more nekoga prisiliti, da bi se zavzel za prosvetno dejavnost, če te potrebe ne čuti ali če zanjo nima nagajenja. Čudno je le to, da je tako malo ljudi, ali pa jih sploh ni, ki bi sploh kazali zanimanje za kakšno dejavnost, na primer športno, za koristne «hobije» itd. Odsotnosti ne opažamo le pri nas, ampak se tudi v katoliških vrstah pritožujejo, da izobraženci ne zahajajo v njihovo dvorano in da jih ni zraven na njihovih prireditvah.

Po tej bežni analizi prihajamo toliko bolj do prepričanja, kako pomembni so ljudje, ki sodelujejo v naših organizacijah, še prav posebno pa v naših prosvetnih društvih, ki predstavljajo, ali bi vsaj morala predstavljati, osnovo za izpričevanje notranjih nagajen naših ljudi v domačem jeziku, v skladu z našimi tradicijami.

Gorazd Vesel

IZ SLOVENSKEGA KLUBA

Aljoša Zerjal prikazuje svoje kratkometražne filme

Hlavatyjevo posvetilo pevskega zboru «Jacobus Gallus»

SEJA DEŽELNEGA POSVETOVALNEGA ODBORA ZA TURIZEM

V treh letih tri milijarde lir deželnih prispevkov za turizem

Poleg tega je dežela dala občinam in pokrajinam prispevke za izboljšanje turističnih cest

Kot smo že na kratko poročali, se je dni pod predsedstvom odbornika za prevoznitvo in turizem Giacomo Mettija, ki je tudi podpredsednik deželnega odbora, sestal deželni odbor za turizem, ki je soglasno izrekel ugodno mnenje o predloženih kriterijih pri pripravi načrta za porazdelitev prispevkov iz sklada, določenega po zakonu št. 16 iz leta 1965. Ta zakon določa namreč, prispevke v prid gostinstvu, turizmu, planinstvu in jamarstvu v Furlaniji - Julijski krajini. Načrt porazdelitve sredstev, o katerem se je izrekel omenjeni odbor, bo dokončno odobril deželni odbor na svoji prihodnji seji.

V tem finančnem letu bodo porabljali za razne prispevke in podpore kar 1.410.000.000 lir. Predlanskim in lani so že dali na podlagi omenjenega zakona skupno 1.590 milijonov lir podpor, tako da bo skupni prispevek za letošnji znašal že kar tri milijarde lir. S tem denarjem bodo gostinski in turistični dejavniki lahko mnogo storili za razvoj gostinstva in s tem tudi turizma. K temu je treba dodati še dva zakonska ukrepa, to je deželni zakon št. 32 iz leta 1965 o prispevkih turističnih cest ter deželni zakon št. 24 iz lanskega leta o prispevkih za kritje obresti od posojil, ki jih lastniki hotelov najemajo za izboljšanje in povečanje svojih obratov. Prvi zakon je učinkovit, ker so že razdelili občinam določene vsote, drugi pa bo postal v kratkem učinkovit, ker mora dežela še skleniti potrebne dogovore s kreditnimi zavodi.

Letos je na razpolago torej 1.410 milijonov lir, odobrnost pa je precej prošnje, katerih sprejetje bi pomenilo, da bi lahko opravili na njihovi podlagi za 20 milijard lir del. To dokazuje po eni strani, kako ugodno so sprejeli gostinci ta ukrep, po drugi pa, da bodo morali pri sprejemanju prošnje upoštevati točne prednostne kriterije. Pri tem upoštevajo razne elemente, izvirajoče iz vrste pobud, iz krajev, kjer se gostinci dejavneje in iz dopustnih izdatkov. Predvsem se razdeliti deželno ozemlje na 14 področij, pri čemer so upoštevati točno opredeljene potrebe, obseg področij, ki mora biti najbolj prikladen, ter njihovo homogenost. Ta področja so: pordenonska ravnina, Pianačavallo, Venezia delle nevi, Karnijske Predalpe, Karnijska, Železni kanal in Kanalska dolina, Hummin, San Daniele, Tarcento, Rezijske Predalpe, Cedad in Nadliške doline, videmska ravnina, Goriska, Tržič z okolico, furlanska obala in Trst.

Ne seji je dr. Giacomo Mettija na kratko obrazložil tehniško pomoč, ki so ga bili razdelili že prej. Dejal je, da je število mest v hotelih in restavracijah zadovoljivo, v primerjavi z drugimi deželami, če se pri tem ne upoštevata kakovost. Zato so doslej namenili glavne prispevke za modernizacijo in razširitev obratov. S prispevki vseh treh let se bo zvišalo število hotelovskih sob za 833 odstotkov, postelj za 872 odstotkov, kopalnic za 15,17 odstotkov. Tako so vsakega spodbudili, da delajo odobrniki, Giacomo Mettija je tudi poudaril, da je dežela pri tem vodila politiko na daljši rok in ni upoštevala bežnih potreb. Pri tem je tudi upoštevala v kakšni smer se bo razvijal turizem. Na koncu je še napovedal, da bodo predložili nov zakonski omeniti, s katerim se bo nekoliko spremenili in dopolnili zakon št. 16, tako da bodo lahko dajali prispevke tudi drugim panogam.

V ponedeljek, 3. t. m. ob 18. uri ponovitev filma: **COMBATTENTI DELLA NOTTE** (BORCI NOČI)

V ponedeljek, 3. t. m. ob 18. uri ponovitev filma: **COMBATTENTI DELLA NOTTE** (BORCI NOČI)

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 2. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni film: **STELLA DI FUOCO** (OGNJENA ZVEZDA)

Glavni igralec: ELVIS PRESLEY

KINO "IRIS" PROSEK

predvaja danes, 2. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni film:

Tony Curtis, Jack Lemmon, Natalie Wood, Blake Edwards

La grande corsa

technicolor panavision - 70 mm

(VELIKA TEKMA)

Najbolji zabavni film vseh časov

Igrajo: TONY CURTIS, JACK LEMMON in NATALIE WOOD

AVTORICAMBI di SAMUELE P.

GORIZIA-GORICA - Trg Municipio št. 4, tel. 2601

VELIKA IZBIRA PREVLEK "NUVOLAN" - PREPROG TER PRIBORA ZA AVTOMOBILE FIAT - ALFA ROMEO - NSU - FORD - SKODA - VOLKSWAGEN - RENAULT

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

PREVLEKE "NUVOLAN" so moderne in kvalitetno zajamčene

Akcija za zgraditev partizanskega spomenika na Opčinah

Openski partizani nadaljujejo z akcijo za postavitev spomenika padlim borcem na Opčinah. Potrebna denarna sredstva prihajajo predvsem iz izkupička raznih prireditelj, ki jih pripravljajo odbor prireja v ta namen, ali pa iz prostovoljnih prispevkov predvsem do maticin v obliki daril namesto čevlja na grobove pokojnim na Opčinah in ob priliki obletnice.

Pripravljalni odbor se vsem darovalcem toplo zahvaljuje in vnaprej se zahvaljuje tudi vsem tistim, ki bodo na en ali drug način se podprli to plemenito pobudo, s katero se hočejo narodno zavedni Opčinci odožiti spominu svojih najboljših sinov, ki so padli za našo svobodo.

V ta namen pripravljajo odbor tudi svoj II. partizanski tabor, ki bo 2. julija v prostorih Prospektne doma. Seveda bo celotni izkupiček prireditve namenjen akciji za postavitev spomenika. Poskrbljeno je tudi že za izdelavo primerne ga narčta, ki bo upošteval že izbrani kraj. Ovir gotovo ne bo manjkalo v okviru teh prizadevanj, toda s požrtvovalnostjo in predanostjo vseh ter ob podpori domače in vse naše javnosti na Tržaškem, bo uspeh prizadevanja zanesljiv, tako da bomo tudi na Opčinah, kot v skoraj vseh drugih naših krajih, postavili lep in dostojen spomenik padlim partizanom, ki bo pričal o naši veliki in zavestni narodnoosvobodilni borbi, v kateri smo Opčinci dali tako velik krvni davek.

Zato še enkrat: vsak prispevek nam bo pomagal, da bomo lahko čimprej uresničili nalogo, ki smo si jo zadali.

Opčine

Bivši partizani z Opčin pripravljajo izlet na Rab

K spomeniku v znanem taborišču grozot bodo položili venec

Bivši partizani z Opčin so bili v prejšnjem in tudi že v tekočem letu pobudniki marsikaterih akcij, ki je nalezela na ugoden odmev med ljudmi. Ne samo pobudniki, marsikdaj - ali bolj rečeno skodlani - so bili tudi aktivni udeleženci in pokanje, da so se danes gonili na sila na vseh področjih udejstvovanja.

Zadnja pobuda, ki so jo sprejeli na seji odbora, je namenjena izletu na Rab. V ponedeljek, 24. aprila ob 13. uri bodo z avtobusi odšli na Opčine na Reko, od tu po obalni cesti mimo Bakarškega zaliva, Crikvenice in Senja do Jadranskega mora. Na Rabu, ki jih bo pripeljala na Rab, bo čakala večerja, potem pa bodo skupaj prebili prijeten družabni večer. Naslednji dan je praznik in prav zaradi tega so si izbrali ta datum za izlet. Po zajtrku v hotelu se bodo odpravili z avtobusom v znano taborišče, kjer je končanje življenja toliko naših ljudi. Tu bodo tudi položili venec na spomenik žrtvam in se poklonili njihovemu spominu. Potem se bodo vrnili v mesto in kot smo slišali, nekateri namenjajo izkoristiti priložnost, da bi našli čolne z motorji, ter si ogledali zanimivosti Raba tudi z morske strani.

Po kosilu, in sicer ob 15. uri, se bodo spet vrnili na Rab, ki jih bo odpeljal do Jadranskega, z avtobusom pa bodo potem nadaljevali pot proti domu.

Ta izlet pa ne bo namenjen samo članom, temveč so nanj vabljene tudi družinski člani, prijatelji in znanci, tudi iz sosednjih vasi.

Za izlet vpisujejo v pekarni pri Draskovcih in pri Rennerju na Prospektu cesti (trgovina s pohištvo). Cena za vožnjo, prevoz z ladjo, hrano in stanovanje je 4.800 lir.

Vpisovanje se bo zaključilo neprekinjeno 10. aprila ali pa še prej, če se bo prijavilo zadostno število ljudi.

Kot torej vidimo, je izlet na Rab izredno zanimiv, pa tudi zelo poceni, tako da se bo vpisalo prav gotovo veliko Opčincev.

PRAPROT

Na veliko noč je bilo pri nas zelo živo, zlasti predpoldne. Najprej je pospešila praznično razpoloženje

V PETEK ZVEČER NA POBUDO KOMISIJE SKGZ

Zanimivo pedagoško predavanje o temi «Otrok v domačem okolju»

O vzgoji otrok je na preprost, toda zelo zanimiv in poučen način predaval profesor pedagogike iz Ljubljane Milojko Vidmar

Pogled v malo dvorano Kulturnega doma med predavanjem. Zgoraj (levo) predavatelj prof. M. Vidmar

Na pobudo komisije za doraščajočo mladino pri Slovenski kulturno-gospodarski zvezi je v petek zvečer v mali dvorani Kulturnega doma predaval profesor pedagogike Milojko Vidmar iz Ljubljane o temi «Otrok v domačem okolju». Zelo zanimivo predavanje se je udeležilo lepo število šolnikov in staršev, ki so z velikim zanimanjem sledili izvojanjem predavatelja, katerega je predstavila načelnica omenjene komisije Nadja Pahor.

Predavatelj je že v začetku svojega predavanja poudaril, da se vzgoja otroka ne začne šele ko dorasča, ampak že ob samem spočetju. Zdravi tega je velikega pomena, kakšni so odnosi med možem in ženo; saj popolnoma drži pregovor: «Srečni in ljubeči starši - srečen otrok». Za dobro vzgojo otroka in njegovo nadaljnji razvoj je zelo važno, da zanj skrbijo mati. Otroci občutijo, da dober ima materino ljubezen ne bo sam. Nato opitja na otroka družba, v kateri živi. Prva družba, v kateri se razvija, je družina. Zdravi tega na otroka močno vplivajo odnosi med starši, brati in sestrami. Kot otrok začne dorasčati, najprej misli, da je on središče vsega in ne more razumeti, da se mora marsikomu opovedovati. Polagoma ga moramo usposlabljati, da obvlada jezik, ne ravna po pravih starših, ki hočejo na vsak način ubraniti vsako težnjo otroka po samostojnosti. Ustvarjanje pa zelo težko je. Nasilni, brutalni odnosi vzbujajo v otroku strah. Otroci skušajo na to biti nasilni, ker se s tem

bori proti svojemu strahu. Prva šola je šola ljubezni. V krogu ljubezni morajo starši usposobiti otroka, da bo postal samostojen. Zaradi tega grešijo starši, ki čustveno vežejo otroka samo nase. Pri tem je predavatelj poudaril, da se na temeljno do 6-7. leta gradi vsa nadaljnja stavba otrokove osebnosti. V tej dobi morajo starši skrbeti, da otrok ne doživi močnih pretresov. Važno je, da otroka do starosti 3-4. leta starši ne zapuščajo za daljši čas. Če otrok v tej dobi ne uživa ljubezni in skrbi staršev, ko dorasča čuti hude motnje, se zapre sam onse in nima veselja do nobene stvari. To je nekaj glavnih vzrokov, napotil, ni pa receptov, ki bi ne ljal za vsakega otroka. Vsekakor pa drži, da je od načina življenja v družini odvisno, kako bo otrok zrasel.

Nato je predavatelj navedel nekatere glavne napake, ki jih delajo starši pri vzgoji svojih otrok. Predvsem zelo škoduje neenotnost vzgoje, nepotrebnost, pretirano prisiljevanje, kaznovanje in ustrahovanje, dvojna mera itd.

Ob koncu je predavatelj še opozoril starše in vzgojitelje na zelo koristne izjave knjižice v okviru «Male knjižnice za starše». Do sedaj so v Ljubljani izšle naslednje knjižice, ki jih lahko naročite v Tržaški knjigarni, in sicer «Otrok pred izbiro poljane», «Vzgoja otroka v čistoti v pravih letih», «Kako pomagati otroku pri učenju», «Strah ovira otrokovo razvoje», «Moj otrok na krivi poti in Puberteta» - drugo rojstvo.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

9 mesecev zaradi novih grehov in še 11 mesecev zaradi starih

Obtožili so ga pijanosti, preklinjanja in nasilstva nad javnimi funkcionarji

Pred tržaškim kazenskim sodiščem (predsednik Corsi, tožilec Franzot, zapisničarka Sferco) se je moral zagovarjati 47-letni pomorščak Attilio Guadalupe iz Ul. Venezian 27.

Guadalupeja so obtožili številnih prekrškov, in sicer, da je bil pijan, da je preklinjal ter da je nasilno ravnal z javnimi funkcionarji. Bilo je okoli 13.15 ur 21. februarja letos, ko je Guadalupe stopil v loterijsko poslovalnico v Ul. Procureria. Moški je namreč hotel kupiti nekaj loterijskih srečk. Verjetno je, ker je bil nekoliko pijan, preveč vsiljivo dvoril 59-letni Odili Delise iz Ul. Tigor 12. Baje je moški celo skušal objeti žensko in z njo tega ji je še ponujal denar.

Delise je bila tedaj v poslovalnici skupaj z lastnico Cleo Costanzini vd. Pangoni, ki je stara 53 let. Ženski sta poklicali na pomoč mestnega redarja Sergia Barnabo, ki je prav tedaj šel mimo. Redar je poklical na pomoč še redarja Giordana Bruna in Guida Balestro. Vsi trije so skušali odpeljati Guadalupeja na bližnje poveljstvo mestnih redarjev v palači Costanzi. Guadalupe pa se jim je uprl. Zgrabil je redarja Barnabo za plašč ter mu odtrgal kar pet gumbov. Poleg tega je še zmerjal vse tri javne funkcionarje. Agentom se je nazadnje uparilo, da so ga privlekli v občinsko palačo, kjer so ga nekoliko pozneje prevzeli agenti letedskega oddelka kvesture. Ti so nasilneža odpeljali v bolnišnico, kjer ga je pregledal zdravnik. Ta je menil, da je bil Guadalupe vinjen.

Pozneje se je zvedelo, da je obtoženec grozil ženskama v poslovalnici, da bo razbil mizo.

Na obravnavi je Guadalupe zaničjal preklinjanje. Glede dogodka v poslovalnici je bil trdil, da je žensko le povabil na kozarček v kak lokal. Zanimal je tudi vsakršno nasilje nad javnimi funkcionarji. Ko so ga zgrabili, se jih je baje skušal le ostreši. Pri tem pa ni uporabil nikakršnega nasilja.

Javni tožilec je zanteval, naj sodniki spoznajo obtoženca za krivega ter naj ga obsodijo na 1 leto zapora in 70.000 lir globe. Njegov zagovornik Abateci pa je zahteval oprostitve glede obtožbe pijanosti in oprostitve, ker ni zagrešil prekrškov v zvezi s preklinjanjem in nasiljem nad javnimi funkcionarji. V naslavljen primeru bi mu morali sodniki odmeriti najnižjo kazen.

Sodniki so Guadalupeja spoznali za krivega ter so ga obsodili na 9 mesecev zapora in 20.000 lir globe. Poleg tega so prekinili tudi pogojno kazni, ki jo je tržaško kazensko sodišče naložilo Guadalupeju 16.

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Dr. IVAN SIMUNICH

Vse za otroško opremo

Velika izbira otroških športnih vozčkov za dvojno uporabo, postelje, stajice in spalnih foteljev

Veletrgovina pohištva

F.lli G. & M. ZANCHI

TRST - UL. TARABOCCHIA 10 (blizu glavne bolnišnice)

Dostava do meje brezplačna

RIBISKI PRIBOR

SPORTNA KONFEKCIJA

SPORTEX

Ulica Geppa 2 TRST

FRANKO PAHOR

ZENSKA IN MOSKA KONFEKCIJA

TRST

UL. IMBRIANI, 9 DREV. MIRAMARE, 1000

TRGOVINA OTROSKE KONFEKCIJE, IGRAC IN ZENSKEGA PERILA

GRAZIA in ANICA ZUCCOLI

PROSEK št. 551

VELIKA IZBIRA VSEH ARTIKLOV

SEBOFLEX

VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL

Trst, Ul. Mazzini 53. Tel. 733-361

Prijatelje in znance naprošamo, da nas obiščejo!!

Delponte Pietro & C.

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

Trst, Ul. Timeus 12 - Tel. 90.279

BABILONSKI
STOLP JE
NEDOLŽEN...

Stolpa niso zgradili, da bi izzivali boga marveč zato, da bi ga v njem častili

Zato se ne ve, ali je res »Stvarnik zmešal jezik graditeljem stolpa, da bi drug drugega ne razumeli« - To je najbrž le plod židovske fantazije ne pa božje razodetje

Dandanašnji se nam ne zdi prav nič čudno, ko vemo, da je na svetu mnogo narodov, ki govorijo različne jezike. Se daj vemo, da je to povsem naravno. A nekdo so si ta pojav razlagali na razne načine. In so si ustvarili o tem svojo sliko.

Iz Zgodbe stare zaveze vemo, da je vzrok za tolikšno število jezikov na svetu treba iskati v tem, ker se nekateri Noetovi potomci v svojem napuhu in samoveljnosti niso zmerili za vsevoljo Stvarnika. Saj poznamo zgodbo o tem, kako so hoteli ti ljudje v svoji silni prevzetosti sezidati mesto in stolp, katerega vrh naj bi se dotikal neba, da bi tako proslavili svoje ime. Ali Stvarnik jim je ustavil njih prevzetno in ničemnno početje nekdo: »Zmešal jim bom jezik, da drug drugega ne bodo razumeli.« Dotlej je bil namreč na Zemlji le en jezik in enako govorjenje. In tako se je zgodilo. Nastala je velika zmešnjava. Ljudje so se zatem razkropili po svetu...

Nauk te zgodbe je, da naj

bi človek ostal na mestu, ki mu je odločno in naj ne bi stremel za tem, da bi počenjal stvari, ki bi spadal v Stvarnikovo področje. Toda v teku tisočletij se je ta zgodba vedno bolj spreminjala, dobivala je vedno novo razlago, pač po duhu svojega časa.

To je bilo v deželi Sinear, pozneje imenovani Babilonija. Dolgo so znanstveniki mislili, da je bil »babilonski stolp« stolp, ki je spadal k templju Birs Nimrud v mestu Borsip-pa, južno od Babilona. Danes so tam le razvaline.

V starem veku je glede tega splošno veljal nauk, da »mo-
ra biti napuh kaznovan s pad-
cem«. V dobi renesance pa so zgodbo o babilonskem stolpu razumeli tako, da »ta zgodba
spodbuja človeka k pustolov-
skim podvigom in k osvaja-
nju.« Sedaj pa, ko živimo v
dobi osvajanja vesolja in raz-
bijanja atoma, kaj lahko po-
dovimo o podvigih ljudi, kaj-
ti nihče ne more vedeti, kam
vse to lahko privede...

Ze zelo zgodaj so se razni

umetniki jeli ukvarjati s sve-
topisemsko zgodbo o zmešnja-
vi jezikov in s tem tudi o ba-
bilonskem stolpu. Holandski
slikar Bruegel je naslikal
»babilonski stolp«, kot ga je
videl v svoji domišljiji. Ta
znamenita slika bo še pozni-
rodovom pričala, kako so si
svetopisemsko zgodbo pred-
stavljali naši predniki, saj je
ohranjena v muzeju v Rotter-
damu.

Toda to temo so obdelovali
še drugi umetniki iz različnih
dežel in je zaradi tega vsak
od njih napravil svojo »verzijo-
jo«. Nekateri slike babilonske-
ga stolpa kažejo to zgradbo
kot poseben stolp, druge zo-
pet kot masiven steber, ki je
spodaj širok in se proti vrhu
ozi. Le malo pa jih je, ki bi
upodobili ta stolp po opisih,
ki jih nahajamo v raznih iz-
ročilih. Eden teh opisov izha-
ja iz poskusa Aleksandra Ve-
likega, da bi »babilonski stolp«
nanovo sezidal, potem, ko so
njegovi arheologi našli ostan-
ke začete stolpa. Nad deset
tisoč delavcev je začelo od-
stranjevanje razvaline s teme-
lja porušene stavbe. Vendar
pa se je vse delo ustavilo po-
tem ko je leta 322 pred na-
šim štetjem Aleksander umrl.

Se prej, namreč leta 460
pred n. št. je potoval v Ba-
bilon grški zgodovinar Her-
odot in je potem opisal ba-
bilonski stolp takole: »Na
sredi templja je bil masiven
stolp dolg en stadion (600
čevljev) in prav toliko širok.
Na tem stolpu je bil še en ožji,
na tem še ožji in tako na-
prej. Vsega je bilo tako osem
stolpov. Na vseh osem stol-
pov so vodile kamnite stopni-
ce. V gornjem stolpu je sve-
tišče in v njem bogato okra-
šena postelja, a poleg nje zla-
ta miza. V tem svetišču je bi-
vala le božanstvo »posvečena
žena.«

Po tem Herodotovem opisu
bi mogli soditi, da je stolp ta-
krat še obstajal, vendar pa o
tem vsi znameniti zgodovinarji
zelo dvomijo, kajti takrat ni
bilo o Babilonu že več kot
dvajset stoletij nič drugega
kot zgolj ime, nedoločna le-
genda. Zato so vsi ti znan-
stveniki prepričani, da je o-
menjeno Herodotovo poročilo
zgolj plod njegove bujne do-
mišljije.

Sele leta 1854 so začeli Bri-
tanci raziskovati o tem pravi-
ljnem stolpu. Britanskega
konzula v Basri Mr. J. E. Tay-
lorja je muzej v Londonu na-
prosil, da bi si šel ogledat
razvaline v južni Mezopotamiji.
Z nekaterimi sodelavci
je začel kopati, na nekem več-
jem nasipu, in kmalu se je
pokazal vrh opečnega zidu, ki

ga je po vsem sodeč napravila
človeška roka. Našel je tudi
glinasti cilindar, na katerem
je bila v klinopisu opisana
zgodba o zgradbi. Ta najdba
je dala pobudo za nadaljnje
raziskovanje. Pred 50 leti je
šla v tiste kraje nova odpra-
va pod vodstvom Sira Leonar-
da Woolleya iz Britanskega mu-
zeja. Woolley je našel rojstni
kraj Abrahama in dovolj do-
kazov, da legenda o starem
Babilonu ni bila le legenda,
temveč prava zgodovina. A ta
zgodovina se začne nekoliko
v četrtem tisočletju pred na-
šim štetjem, ko so se nesemiti-
ski Sumeri preselili s perzijskih
gorskih področij na ro-
dovito ravnino med Tigri-
som in Evfratom v Mezopo-
tamijo. Sumeri so gradili me-
sta, uvedli so klinopis in mo-
dela tudi kolo. Zgradili so ob-
seženi namakalni sistem, iz-
sušili velika jezera in nato re-
gularni poplave. Brez dvoma
je bil takrat Babilon za so-
sedne narode na moč privla-
čen. Bil je metropola s široki-
mi ulicami, številnimi temp-
li in nepremagljivimi obzi-
di. Skozi mogočna vrata
lstar so se dan za dnevom
valili tisoči kmetov, trgovcev,
vojščakov, navednih in voja-
ških voz. Zunaj obzidja so bi-
la obširna žitna polja, lepo
urejeni sadovnjaki, zelenjad-
ni vrtni. A nad vsem tem se
je vzdigoval komaj 90 metrov
visok stolp, ki so ga Judje
nazivali »babilonski stolp«.

Izkopavanja so pokazala, da
so v vseh mezopotamskih me-
stih tedanjega časa tudi ime-
li podobne stolpe, ki so se
razlikovali podobno kot pri
nas cerkve.

Imeli so morda le nekaj
skupnega: štirioglat temelj,
zgornja nadstropja vedno ož-
ja ter spiralne kamnite stop-
nice, ki so vodile do vrha.
Zidali so jih iz »glinaste ope-
ke«. Arheologi so se spraš-
vali, zakaj so zidali tako o-
gromna svetišča, in zakaj so
imela tako obliko. Razlagali
so si to takole: Sumeri so
bili hribovci in njih božanst-
va so morala imeti svetišča
na hribih. Kjer pa ni bilo na-
ravne vzpetine, so jo pač na-
pravili. Zato so sezidali visoke
stolpe.

In tako vzeto dobi »babilon-
ski stolp« nekoliko drugačen
pomen. Niso ga sezidali —
kot so trdili stari Hebrejci —
da bi z njim boga izzivali,
temveč, da bi ga od tam ča-
stili. Sumercem so bili ti stol-
pi svetišča, ki so imeli vlogo
člena, ki je povezoval zemljo
z nebesi.

Tudi glede »zmešnjave« je-
zikov je moč najti le eno raz-
lago, ki pa nima »božjo kaz-

nijon nič opraviti. Skozi Me-
zopotamijo je šlo brez števila
ljudstev, a v samem Babilonu
je živelo mnogo prebivalcev,
različnih ras in slojev: suž-
nji in domačini, priseljeni de-
lavci, trgovci, obrtniki in tu-
di diplomati sosednih držav.
Kako bi mogli govoriti enoten
jezik! Ko pa so se v mestu
naselili nomadizirani Judje, se
jim je ta pojav zdel zelo ču-
den. Niso si mogli pojasniti
od kod ta razlika in govorici
Babiloncev. In kar brž so po-
iskali razlage v veri. Razložili
so to jezikovno zmedo z bož-
jo kaznijo, »ker Babilonci ne
verujejo v enega samega in
pravega boga« in da so zato
sezidali »stolpe, segajoče do
nebes«.

Tako so takrat zapisali in
od takrat imamo »babilonski
stolp« za svarilo proti člove-
škemu napuhu in prevzetosti.

S. A.

RAZISKOVANJE ČLOVEŠKIH MOŽGANOV

Slaboumno – genialna dvojčka odpirata vrsto vprašanj

Ne znata niti poštevanka, a znata na primer povedati,
kakšen bo datum četrtega ponedeljka v l. 1993 - Razlage
in ugibanja znanstvenikov ne morejo priti stvari do dna

V New Yorku v neki po-
sveovalnici Medical Centra
Columbijske univerze sta na-
vozča psihater prof. Horwitz
in inozemski obiskovalec, stro-
kovnjak za psihološka vpraša-
nja. Pred njima sedita glavni
osebi tega razgovora, bi-
rečno rečeno intervju: moška
dvojčka stara 36 let, ki se po
svoji zunanosti zdita kot pet-
najletnika kodrastih las, ze-
lo kratkovidnih modrih oči z
brezraznim obrazom. Ime-
njata se George in Charles,
njun primatec bomo zamočali.

Inozemec in profesor po-
stavlja Georgesu in Charlesu
vprašanja. Dvojčka odgo-
varjata hitro, skoraj mehanič-
no. Razvidno je, da se ne tru-
dita, odgovarjata, ne da bi
za eno samo sekundo pomi-
sila.

Kakšen dan bo 15. februar-
ja 2002. leta?

»Petek.«

»Kakšen dan je bil 18. av-
gusta 1917?«

»Sreda.«

»Kakšen bo datum četrtega
ponedeljka v letu 1993?«

Vprašanja si sledijo z bli-
skovitno naglico, tako tudi od-
govori. George, ki je prej kot

20-letna Stefania Careddu iz bogate meštanske družine v Bergamu je s svojo bujnostjo nova kandidatka za film. V začetku je sprejela po-
nudbo za šalo, nato pa je šlo zares

njegov brat pokazal to ču-
dno in nerazložljivo nadarje-
nost in se s tem tudi bolj po-
stavlja kot Charles, zna pre-
računati vse datume in dne-
ve vnaprej do leta 4361.

Inozemski obiskovalec in
spravevalec je dobesedno pre-
senečen. Mnenja je, da je to
izredno in edinstven pojav ma-
tematske genialnosti. Toda pre-
senečenje je še večje, ko ga
psihater kmalu pouči o na-
sprotnem. V resnici sta dvojčka
slaboumna, genialno sla-
boumna, če hočemo tako reči.

Charles in George znata
dati, toda zelo, zelo počasi in
z največjim trudom. Njune
računske zmogljivosti so — ra-
zen osupljivih kolekarskih rač-
kularij — enake ničli. Na vpra-
šanje, koliko je trikrat dve,
dobiš presenetljiv odgovor: o-
semajst. Bilo ju je nemogo-
če naučiti imena vseh ameri-
ških predsednikov iz zlate krat-
kega seznama. Nasprotno,
dvojčka ne samo da danes ve-
sta, kakšen dan v tednu je
bil 4. januar 1958, temveč tu-
di to, da je bila njuna varu-
hinja tistega dne prehlajena.
Na vprašanje, od kod vesta
vse to, dobiš stereotipni od-
govor: »Tega ne moreva pove-
dati. Je v najhu«.

Georgea in Charlesa so pre-
iskali mnogi psihatri, njune
človeku nerazumljive kolekarske
kalkulacije so prekontro-
lirali tudi znameniti matemati-
ki in ugotovili, da dvojčka
pri svojih napovedovanjih o-
čitno ne delata nobenih račun-
skih operacij za vnaprej ali
nazaj. Strokovnjaki so pove-
dali, da obstajajo zelo kom-
plicirane formule za izračuna-
vanje kolekarskih podatkov,
vendar so tudi trdili, da je ne-
mogoče, da take kalkulacije
izvajata dvojčka v taki nagli-
ci, kot mehanični »computer-
ji«. Dvojčka torej očitno raz-
polagata z neko nedoumljivo
možnostjo računanja, ki bo
vsem matematikom ostala ne-
razumljiva.

Dvojčka Charles in George
sta se rodila kot sinova pre-
možnega očeta, ki pa je alko-
holik. Prišla sta na svet kot
trojčka, družbo jima je dela-
la deklica. Toda sestra je ja-
el-za

umrla kmalu po porodu, pri
življenju sta ostala samo o-
nava. Pred njima se je v druž-
ni rodil še en deček, toda u-
mril je v starosti 13 mesecev.
Imata pa še dve sestri, ki pa
sta popolnoma normalni, kot
sta bila tudi George in Char-
les do starosti tridesetih me-
secev. Šele potem so se poja-
vile prve težave. Oba sta pre-
cej trpela. Tja do mladeniške
dobe sta imela hude napade
besnosti, ki jo je spremljala
izredna uničevalna strast.

Koncentracija na eno samo
delovno in znanstveno možgan-
sko področje je totalna. Ali je
morda v tem rešitev uganke?
Resnica je, da nihče tega ne
ve. Ta skrivnost slaboumno-
genialnih dvojčkov je povsem
nepregledna in zavita v naj-
bolj popolno temo, ki jo ne
more nihče razvozlati, pa če-
prav se z njunim primerom
ukvarja strokovna in znanstve-
na literatura širom ZDA in v
inozemstvu.

Mnogi si skušajo raztolma-
čiti ta izredni pojav dvojč-
kov Charlesa in Georgea, nih-
če pa še ni uspel. Seveda ob-
stajajo številne razlage tega
razburljivega, bolj vznemirli-
vega pojava. Določena skupina
znanstvenikov govori o nena-
vadni nadarjenosti, da si
dvojčka predčne stvari v po-
dobah zapomniti, druga sku-
pina pa je mnenja, da se je
potencialna umska energija, ki
jo dvojčka ne moreta izkoristi-
ti v drugih območjih, osredo-
točila in jo Charles in George
uporabljata za čisto izred-
no spominsko vsebino.

Praktično pa vse te razlage
ne povedo mnogo. Prof. Hor-
witz, ki je po zaslugi teh iz-
rednih dvojčkov postal sla-
ven, je moral tudi sam pri-
znati, da je v tem primeru
znanost popolnoma brez mo-
či. »Sposobnostni faktorji Ge-
orgea in Charlesa« je napisal
v znanstveni razpravi o tem
primeru, »so izven območja
našega trenutnega znanja.
Njun primer nas naveda na
premišljevanje, kako slabo po-
znamo človekove možganske
funkcije, čeprav si domišlja-
mo, da smo v tej vedi zelo
napredovali.«

KRATKE ZANIMIVOSTI

Ruska igralka Larisa Lujina je
nastopila v filmu, ki sta ga iz-
delali v koprodukciji ZSSR in
Vzhodna Nemčija, kar v doh
vlogah: matere in hčere. Toda
težava ni bila v tem, ker je res
umetnica, marveč v jeziku. Vle-
pla si je namreč v glavo, da bo
govorila po rusko in tudi po nem-
ško za nemško izdajo filma. Cel
meseč se je učila na pamet be-
sedilo z magnetofona. Vse je bilo
v redu, le izgovarjane je bila
strašna. Zato so morali napra-
viti še eno nemško verzijo filma.

Jean Paul Belmondo, znani
francoski filmski igralec, že več
mesecev zavrača vse ponudbe za
nastop v raznih novih filmih. Zda-
nja ponudba se je nanašala na
film režiserja Louisa Malla »Tat-
Belmondo pravi, da se mora mal-
ce odpočiti. Najbrž ga je tako
zdelala Urška Andress...»

Znani dramaturg Ionesco, ki je
sedaj nekam v zatonu, ker so
ga prehiteli bolj sodobni drama-
turgi, je na koncu predstave v
znanem Théâtre National Popu-
laire, kjer so gledalci iz protesta
žvižgali, dejal: »Kar je v gleda-
lišču važno, je to, da so sploh
še gledalci, ki so pripravljeni žvi-
žgati. Dosejel je bila v Parizu sa-
mo ena gledališka doborana, kjer
so vedno le ploskali, to je v tem
gledališču (TNP). Sedaj imamo
lahko tudi to gledališče za res-
ničen Talijin храм.«

HORO SKOP

Veljaven od 2.
do 8. aprila

OVEN (od 21. 3. do
20. 4.) V ljubezni se
bodo hladni trenu-
ti izmenjevali z ve-
liko nežnostjo. Pa-
zi-te se pred osebami,
rojenimi pod znamenjem dvoj-
kov. Na delu se boste srečali z
zanimivimi osebami, ki vam bo-
do pomagale k napredovanju.
Zdravje bo zadovoljivo. Skrbite
za svoje interese.

BIK (od 21. 4. do
20. 5.) V čustvenih
zadevah vas čaka
prijetno preseneče-
nje. Sledite trenut-
nemu navdihu in
predvsem bodite iskreni. Na
delu vam bo nekaj spodelelo,
toda položaj se bo kmalu po-
pravil. Bodite zelo energični.
Vzemite zdravila za srce in ob-
isti. Skrivajte svoje misli.

DVOJKA (od 21. 5.
do 20. 6.) Če hočete
imeti v ljubezenskih
zadevah mir, odstra-
nite osebe, ki ga ka-
lijo. Ne odlašajte
važnega sestanka. Na delu se
bo po dolgem pričakanju vse
zelo dobro končalo. Če hočete
ostati zdravi, ne bodite vedno
slabe volje. Ravnajte z večjo
previdnostjo.

RAK (od 21. 6. do
22. 7.) V čustvenih
zadevah bodite opti-
mistični in jemljite
stvari z več filozofi-
jo. Kasneje pojde
vse kot po maslu in boste zo-
pet dobili veselje do življenja.
Imate neki načrt, vendar ga
bo skušala neka oseba onemo-
gčiti. Boste zelo zdravi. Od-
ločajte se vedno sami.

LEV (od 23. 7. do
22. 8.) V čustvenih
zadevah bo naš zna-
čaj ta teden bolj
napadelen. Oseba, ki
vas zanima, se ne
bo mogla upirati vaši vpljudo-
sti. Na delu vas bodo preme-
stili. Predvsem bodo izkoristili
vaše sposobnosti in sreča se
vam smehljala. Bolel vas bo tre-
buh. Bodite redkobesedni.

DEVICA (od 23. 8.
do 22. 9.) Čustvene
odločitve ne bodo
lahke, ker ste zelo
nezaupljivi. Zado-
voljite se s sedanjo-
jo. Na delu boste našli le kom-
promisno rešitev, ki ne bo za-
dovoljila vaših pričakanj.
Zdravje bo redno in povečale
se vam bodo energije. Ne bo-
dite tako sebični.

TEHTNICA (od 23.
9. do 23. 10.) V ču-
stvenih zadevah si
boste pridobili spo-
stovanje in ljubezen
več oseb. Na delu
pojde vse dobro, ker vam bo
predstojnik posveščal še po-
sebnost pozornost. Kar se zdrav-
ja tiče, boste imeli neke manj-
še motnje. Zato skušajte več
spati in se držati diete.

SKORPIJON (od 24.
10. do 21. 11.) V
ljubezenskih zadevah
boste prešli važne
novice. Čutili boste
resnično veselje do
življenja. Na delu je ugoden
vpliv za tiste, ki se ukvarjajo
z umetnostjo in književni-
stvom. Dosegli boste nekaj z veli-
kim naporom, kar vas bo še bolj
razveselilo. Boste zelo zdravi.

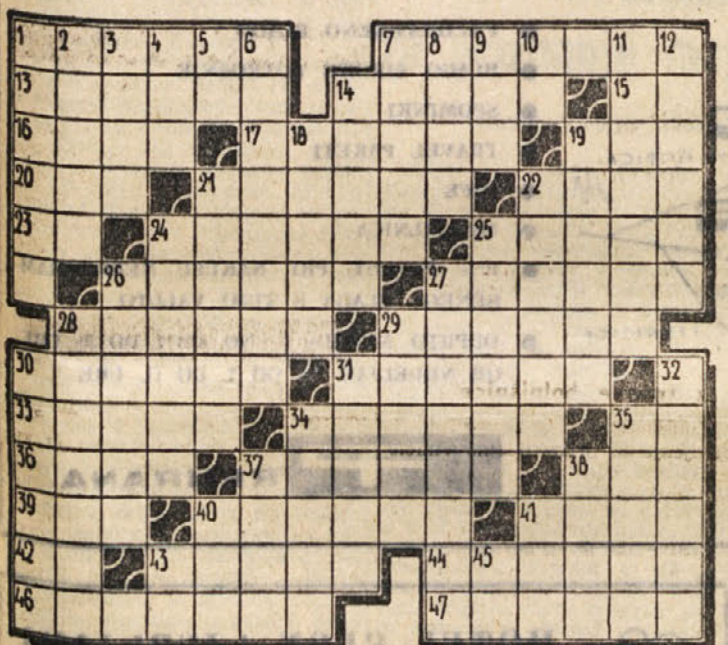
STRELEC (od 22. 11.
do 22. 12.) V čust-
venih zadevah boste
otožni zaradi odso-
tnosti drage osebe.
Srečali se boste z
neko staro ljubeznijo in za-
deli nekaj ur navidezne sreče.
Na delu boste imeli ugodne pri-
ložnosti in neuporne spremembe
vam bodo odprle novo pot in
vzbudile v vas novo upanje.

KOZOROG (od 23.
12. do 20. 1.) V ču-
stvenih zadevah bo-
ste dosegli simpati-
je, spoštovanje in
ljubezen, ko boste
priznali svojo krivdo. Na delu
ne bo lahke teže. Nastale bo-
do nenadne ovire in delo bo
postalo zapleteno. Polajaj se
bo izboljšal konec tedna. Tr-
peli boste zaradi slabega ob-
toka.

VODNAR (od 21. 1.
do 19. 2.) V ljubezni
bodo nastale napake,
ki jih boste lahko
popravili. Ljubljini
osebi boste dokazali,
da ste imeli dobre namene.
Na delu se izognite oviram in
ne polemizirajte preveč. Napor
bo poplačan. Pazite, da se ne
urežete z nožem. Lotite se vsa-
ga odkrito.

RIBI (od 20. 2. do
20. 3.) V ljubezni
skih zadevah boste
v zadnjem trenutku
prejeli obljubo. Ime-
li boste lepe sanje,
ki se bodo delno uresničile. Na
delu je ta teden ugoden za na-
črte, ki se bodo hitro uresni-
čile. Ne smete preveč razmiš-
ljati, sicer se bo vse zataknilo.
Zdravje bo izvrstno.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. okusna slad-
kovodna riba, 7. ministrski pred-
sednik v Zvezi republik Nem-
čiji in Avstriji, 13. grško-rimski
stari vek, 14. drag kamen rume-
no-zelene barve, 15. kazalni za-
imek, 16. že umrli pariški modni
kreator, 17. ameriški filmski ko-
mik, ki je nastopal skupaj z Oli-
verom Hardyjem (Stan), 19. voz-
nikova potrebščina, 20. pritok
Volge, 21. predmestje Pariza, 22.
stranski del telesa (množ.), 23.
kratka, najvažnejša organa
OZN, 24. kopalnice na francoski
rivieri, kjer prirejejo vsako leto
filmski festival, 25. zaključek, 26.
eden od največjih madžarskih
skladateljev (Bela), 27. nasprotje
debelosti, 28. kemična prvina
(znak Ho), 29. angleška filmska
igralka alžirskega porekla (»Elz-
obencec z otokov«), 30. sredina
dneva, 31. veliko industrijsko me-
sto v severni Italiji, 33. slovenska
obredna oprava, 34. osnova, ba-
za, 35. glasbena nota, 36. latin-
sko ime za jamez, 37. hribovje
med Divačo in Ilirsko Bistrico,
38. vpitje, kričanje, 39. skrajšano
moško ime (Nikolaj), 40. strjena
kri na rani, 41. rebrasta tkanina,
42. avtomobilski znak Trsta, 43.
veliko listnato drevo s trdim le-
som, 44. francoski pisatelj reali-
stičnih romanov (Alphonse, »Tar-
tarin iz Tarascone«), 46. glavno
mesto ameriške zvezne države
Georgia, 47. glavno mesto Eri-
treje.

NAVPIČNO: 1. mesto v severni
Italiji, 2. poldrag kamen z beli-
mi in črnimi progami, 3. Zenono-
va filozofska šola, 3. železniška
proga, 5. kratka mednarodna hu-
manitarne organizacije, 6. ime
prvega slovenskega pesnika Vod-
nika, 7. sovjetski šahovski vele-
mojster (Paul), 8. grški bog div-
jega vojskovanja, 9. največja afri-
ška reka, 10. kemični znak za
klor, 11. nalepka, listek z napi-
som, 12. majhna roka, 14. orien-
talski kolač z mesom ali sirom,
18. najvišji izvršni organ ljudske
oblasti med NOB, 19. tržški škof,
21. pripadnik starodavnega nar-
da ob Črnem morju, 22. letovišče
na Gorenjskem, 24. pokrajina v
južnoameriški državi Kolumbiji,
25. otočje med Japonsko in Kam-
čatko, 26. nezdrav človek, 27.
podoknica, 28. igralce na rog, 29.
neredni vojak, četnik, 30. pravi
smisel šale, 31. besedilo, berilo,
32. glasbeni interval, 34. zakolice
na proga za gradnjo ceste ali že-
leznice, 35. otok v vzhodnem delu
Sredozemskega morja, 37. ožji so-
rodnik, 38. žensko ime, 40. gora
nad Kobariдом, 41. močna mor-

ARGONAVTI

ŠPORTŠPORTŠPORT

DOMAČI ŠPORT

ODBOJKA
Danes, 2. aprila
Ženska B liga
Ob 11. uri na stadionu «Prvi maj»
BOR — BREG

Žensko promocijsko prvenstvo
Ob 9. uri na stadionu «Prvi maj»
BREG — CORRIGNONI

Ob 16. uri na stadionu «Prvi maj»
ZARJA — FARI

Ob 11. uri v Vidmu
FORZIO — SOKOL

Moska C liga
Ob 10.30 v Zgoniku
KRAS — OLIMPIJA

KOŠARKA
Danes, 2. aprila
Promocijsko prvenstvo
Ob 11. uri v telovadnici goriške šole Istituto scientifico
LIBERTAS — BOR

NOGOMET
Danes, 2. aprila
III. kategorija
Ob 10.30 v Ul. Flavija
DON BOSCO — BREG

Ob 10.30 v S. Sergiu
ESPERIA — UNION

Ob 15.30 v Boljuncu
ROSANDRA Z. — CAMPANELLE F.

Ob 12.15 v Drevoventu Sanzio
BREG — S. GIOVANNI

NOGOMET DANES
ALIGA
(9. povratno kolo)

BRESCIA — ATALANTA
Bernardi
CAGLIARI — MANTOVA
De Marchi
FIORENTINA — BOLOGNA
Angonese
FOGGIA — SPAL
Lo Bello
INTER — MILAN
Pieroni
JUVENTUS — NAPOLI
Francescon
LR VICENZA — TORINO
Varazzani
LAGO — VENEZIA
Di Tanno
LECCO — ROMA
Bigi

A SKUPINA
CLIGE
(10. povratno kolo)

COMO — TREVIGLIESE
Treggiari
CREMONENSE — BIELLESE
Bova
MARZOTTO — LEGNANO
Cappelletti
PRO PATRIA — ENTELLA
Cattavello
RAPALLO — TRIESTINA
Cardelli
SOLBIATESE — MONZA
Fuschi
TREVISO — MESTRINA
D'Amico
UDINESE — ORDA
Boccia
VERBANIA — PIACENZA
Trilli

FRST Ul. Boccaccio 3
Telefon 28-373

POŽAR ARTEMIO

TOVORNI PREVOZI

BORIS VIŠNOVEC

IZ SEVERNE EUROPE

Ni več praznih sob v Oslu. Ta teden je tu neka tehnična razstava in kongres, je dejala uradnica na uradu, ki v postavljenem poslopiju posreduje sobe in te od tu napoti v hotele, kateri se imajo prazne sobe. Polnoč. Pred okencem je stal mlajši Amerikanec, ki je imel v rokah knjigo: Evropa za pet dolarjev na dan. Dva italijanska delavca sta kmalu dobila skupno sobo. Bled mož srednjih let s slovanskimi potezami na obrazu je dejal, da je brez nacionalnosti, imel je menda nemški potni list. Povaljan pijanec je vlačil po rokah kupa denarja in ko se je opotekal pred uradom so mu bankovci leteli iz rok. Tlačili smo mu denar nazaj v žep in mu dopovedovali, da ni praznih sob v Oslu. Končno mi je uradnica povedala, da lahko prenočim v okolici mesta, v majhnem kraju Lillestrumu, ki je oddaljen od mesta dvajset kilometrov. Ujel sem zednj nočni vlak, v katerem so se vozili največ parčki, ki so preživeli v prestolnici prijetne ure.

Kaj je zanimivega v Lillestrumu, sem naslednje dopoldne vprašal uslužbenca v informacijski pisarni.

Prav ničesar, je odvrnil, mi dal nekaj prospektov in mi napisal podatke o odhodih vlakov. Sobotna. Gospodine. Delavci. Solarji. Trgovine polne kupecv. Po cesti so neprestano brželi avtomobili in se ustavljali nasproti hotela pri bencinski črpalci. Na majhnem trgu so prodajali sadje in pa veliko vrst cvetja. Kraj leži v kotlini in s položnih pobočij

NAMIZNI TENIS DANES POPOLDNE

Kar sedem borovcev na turnirju v Caprivi

Danes popoldne bo ob 15. uri v Caprivi namiznoteniški turnir, katerega se lahko udeležijo vsi igralci naše dežele. Tekmovalo se bo v I. kategoriji, III. kategoriji in v dvojicah I. kategorije. Prisotni bodo vsi najboljši igralci Furlanije-Juljske krajine razen borovca Borisa Košute, ki bo moral odpotovati v Rim. Nastopili bodo tudi znani predstavniki tržaškega društva «La Soffitta» Simeone Crechci in Sergio Durazzano. Bor bo številno zastopan na tem turnirju, ker ima dobre možnosti za uspeh kot društvo, kjer lahko zasede I. mesto. Odgovarjali bodo Edi Košuta, Karel Tomšič, Adrijan Tavčar, Edi Bole, Nevo Hrvat, Sergij Tavčar in Emil Bole. Največje možnosti imajo borovci v 3. kategoriji, kjer je glavni favoriti Edi Bole (letošnji deželni prvak), takoj za njim pa Adrijan Tavčar in Karel Tomšič ter Lena predstavnik društva «La Soffitta». V dvojicah bosta zmagala Crechci in Durazzano, dobre možnosti pa bo imela tudi naša dvojica Edi Košuta — Edi Bole, ki bo prvič nastopila.

ODBOJKA
HAALERM. 1. — V kvalifikacijskem turnirju za nastopom na evropskem prvenstvu je italijanska odbojkaška reprezentanca premagala šesterko holandske armade s 3:0 (16:14, 16:3, 16:14).

OSTALE ŠPORTNE VESTI OBJAVLJAMO NA 2. STRANI.

NOGOMET DANES
ALIGA
(9. povratno kolo)

BRESCIA — ATALANTA
Bernardi
CAGLIARI — MANTOVA
De Marchi
FIORENTINA — BOLOGNA
Angonese
FOGGIA — SPAL
Lo Bello
INTER — MILAN
Pieroni
JUVENTUS — NAPOLI
Francescon
LR VICENZA — TORINO
Varazzani
LAGO — VENEZIA
Di Tanno
LECCO — ROMA
Bigi

A SKUPINA
CLIGE
(10. povratno kolo)

COMO — TREVIGLIESE
Treggiari
CREMONENSE — BIELLESE
Bova
MARZOTTO — LEGNANO
Cappelletti
PRO PATRIA — ENTELLA
Cattavello
RAPALLO — TRIESTINA
Cardelli
SOLBIATESE — MONZA
Fuschi
TREVISO — MESTRINA
D'Amico
UDINESE — ORDA
Boccia
VERBANIA — PIACENZA
Trilli

FRST Ul. Boccaccio 3
Telefon 28-373

POŽAR ARTEMIO

TOVORNI PREVOZI

BORIS VIŠNOVEC

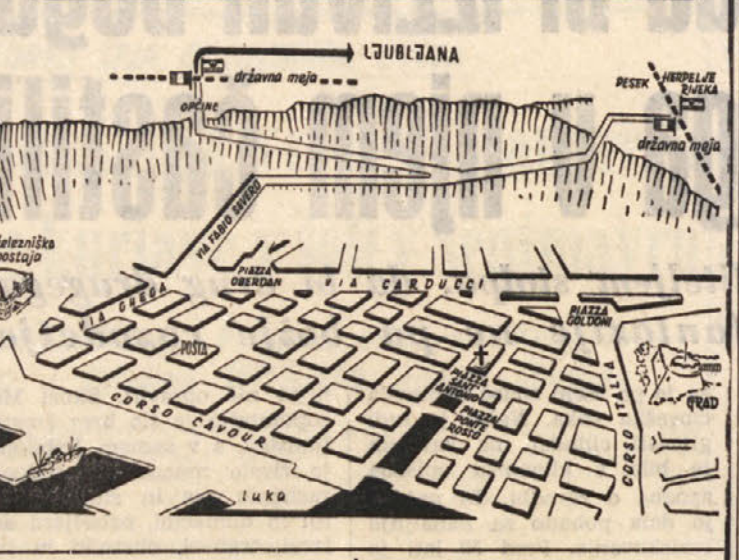
IZ SEVERNE EUROPE

Ni več praznih sob v Oslu. Ta teden je tu neka tehnična razstava in kongres, je dejala uradnica na uradu, ki v postavljenem poslopiju posreduje sobe in te od tu napoti v hotele, kateri se imajo prazne sobe. Polnoč. Pred okencem je stal mlajši Amerikanec, ki je imel v rokah knjigo: Evropa za pet dolarjev na dan. Dva italijanska delavca sta kmalu dobila skupno sobo. Bled mož srednjih let s slovanskimi potezami na obrazu je dejal, da je brez nacionalnosti, imel je menda nemški potni list. Povaljan pijanec je vlačil po rokah kupa denarja in ko se je opotekal pred uradom so mu bankovci leteli iz rok. Tlačili smo mu denar nazaj v žep in mu dopovedovali, da ni praznih sob v Oslu. Končno mi je uradnica povedala, da lahko prenočim v okolici mesta, v majhnem kraju Lillestrumu, ki je oddaljen od mesta dvajset kilometrov. Ujel sem zednj nočni vlak, v katerem so se vozili največ parčki, ki so preživeli v prestolnici prijetne ure.

Kaj je zanimivega v Lillestrumu, sem naslednje dopoldne vprašal uslužbenca v informacijski pisarni.

Prav ničesar, je odvrnil, mi dal nekaj prospektov in mi napisal podatke o odhodih vlakov. Sobotna. Gospodine. Delavci. Solarji. Trgovine polne kupecv. Po cesti so neprestano brželi avtomobili in se ustavljali nasproti hotela pri bencinski črpalci. Na majhnem trgu so prodajali sadje in pa veliko vrst cvetja. Kraj leži v kotlini in s položnih pobočij

TURISTIČNI KOLEDARČEK

STOP — trgovina moške in ženske konfekcije, Ul. Carducci 39
C.E.G. — električni gospodinski stroji, radio-TV, higiensko-sanitarni aparati, Ul. Genova 14
PIPAN — avtomobilske potrebšine in nadomestni deli, Ul. Settefontane 34
FANO — ure in zlato 18 karatov, Ul. Mazzini 49
LUX MODA — torbice, kovčki, zložljivi dežniki — Largo Barriera Vecchia 2 (nasproti avto-busne postaje)
S. ROSSONI — glasbila in električni gospodinski stroji — Ulica Carducci 15

DELOVNI ČAS TRGOVIN
od 8.30 do 12.30 ter od 15.30 do 19. ure.
Ob ponedeljkih dopoldne so trgovine zaprte.
Banke so ob sobotah zaprte, odprte pa so zasebne menjalnice.

MENJAVA BANKOVCEV
Dolar ZDA 621
Kanadski dolar 566
Švicarski frank 143.5
Francoski frank 125
Belgijski frank 11.90
Nemška marka 156
Angleški šterling 1738
Avstrijski šilling 23.90
Dinar 43

URARNE IN ZLATARNE SEDMAK

- FRST Viale XX Settembre 16 tel. 96016
- NABREŽINA (center)
- SESLJAN (center)

ZLATI IN SREBRNI OKRASNI PREDMETI

Kupite najsolidnejše slovensko pohištvo, ki ga izdelujejo najbolj vešč mizarji iz svetovno renomiranega lesa.

Projektirali so ga najbolj znani italijanski arhitekti.

Dobite ga po konkurenčnih cenah v TRGOVINI

«MEBLO»
KIDRIČEVA v NOVI GORICI

Kupcem s področja Furlanije — Julijske Benečije dostavimo že ocarinjeno pohištvo na dom in ga montiramo.

CENA IN KVALITETA BREZ PRIMERE v trgovini «MEBLO» v NOVI GORICI

PHILIPS

več vrednosti vašemu denarju

gospodinski stroji — radio — TV

KNEZ VALTER NABREŽINA

Tel. 20-123 Za izvoz poseben popust

DARWIL

najnovejši izum moderne tehnike

SUPERAUTOMATIC s 57 rubini iz z 88 rubini

«Luis D'Or» najtanjša ura na svetu

Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»

First - Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-1 nadstropje

Import Export

Prodaja na veliko in drobno

Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!

Izredni popusti — Garancije

ŠVICARSKA SUPERMARKA

MARKET

Turisti, izletniki — največjo izbiro blaga za vaše izlete imajo P. MARKETI v

- KOPRU
- SEŽANI
- NOVI GORICI

- PREHRAMBENO BLAGO
- BLAGO SIROKE POTROŠNJE
- SPOMINKI
- TRAVEL PAKETI
- BIFE
- MENJALNICA
- 10% POPUST PRI NAKUPU NEPREHRAMBENEGA BLAGA S TUJO VALUTO
- ODPRTO NEPRISILNO OD 7. DO 20. URE OB NEDELJAH PA OD 7. DO 11. URE

SPLOSNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovarno-potniški mlajami:

- redno linijo okoli sveta
- redno linijo z Južno Ameriko
- redno linijo z zahodno Afriko ter tudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi sredstvi od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja:

«SPLOSNA PLOVBA», Piran Zupaničeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu.

Telef.: 035-22 035-23

Telegrami: Plovba Piran

Telefoni: 73-470 do 73-477

HOTEL SLON LJUBLJANA

TITOVA UL. 10 TEL. 20611-43

HOTEL 2 MODERNI KONFORTOM • PRIZNANA MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA • NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM • KAVARNA • SLAŠČICARNA • KLUBSKI IN BANKETNI PROSTORI

na katerih so postavljena stanovanjska poslopja se iz zelenja komaj opazi središče naselja. Vse dopoldne je kraj preletaval majhno športno letalo in se končno spustilo na letalsko stezo poleg velike tovarne. Poleg športnega igrišča stoji še nekaj velikih tovarn, nato pa si v smeri proti Oslu slede ob avtomobilski cesti ogromne njive ovs in pšenice.

Veliko jezero je skoro 10 km oddaljeno, zato se raje odločim za sprehod po tihih asfaltnih poteh sredi lesenih enostanovanjskih hiš, ki so večinoma belo obarvane in so obdane z ličnimi ograjami. Na tratah, posajenih s fino angleško travo so postavljene mizice, stolčki in kipi obdani s cvetjem. Velika okna so zalozena z zimзелinimi rastlinami. Na cestah se igrajo otroci. Gruče fantov kolesarijo po stezah. V park, kjer je pod borovci otroško igrišče in pokrita ploščad za glasbene koncerte, je desetletna deklica pripeljala v vozičku brata. K njima so pritele druge deklice in ko so si ogledale otroke so znova posele po klopih na ploščadi. Pred neko hišo sta se dva moža ubadala z razdrtim motorjem. Na križišču so sloneli na bleščečih motorjih, ki so se svetili od kroma, fantje v škornjih in usnjenih jopičih. V Snack baru so otroci kupovali sladoled in slaščice, dekle v jahalni obleki pa je prišlo po pečene hrenovke. Prišel je pristi dež. Popoldne je korakala po ulicah godba na pihala. Godbenike v pisanih uniformah so spremljali otročaji na kolesih. Nato so do večera brleli po cestah le osamljeni avtomobili. Zrak se je v nekaj urah močno ohladil. Zvečer so odmevali po pločniku pred hotelom koraki. V Volkethuset je kot vsako soboto ples. Sobotni večer v malem mestecu.

Nedelja. Dežuje. Megla se je spustila prav do streh. Skozi okno vidim le nekaj hiš in samotnih brezovih dreves. Hotel sem napraviti posnetek. Najprimernejši se mi je zdel izrez, ki je zajel del ceste po diagonali z hišo na nasprotni strani, v kateri je bila mesarija, konfekcija in galanterija. Čakal sem, da se na pločniku pojavi skupina ljudi ali pa osamljeni

pešec, da ne bi bil posnetek tako brezupno prazen. Nazadnje sem obupal. Končno se je k bencinski črpalci pripeljal nekdo z motorjem in trije možje so se sklonili nad motor, da bi skupaj poiskali okvaro. Iz cerkve, obdane z velikimi brezami, se je s tankim glasom oglašil zvonček. Ob moderni šoli je postaran mož vodil na sprehod psička. Po stranski poti je prišla deklica, ki ni pogledala nikogar.

Kaplje pa so vse dopoldne padale na rob granitnega spomenika žrtvam iz zadnje vojne. Na reliefu so bili upodobljeni — mornar, ribič, gozdni delavec, vojak in mož s knjigo v roki. Divja trta, ki je ovijala spomenik pa je tiho rdeela v krvavi jesenski barvi. Rdeča barva spominja na jeseni, zelena barva vrto, bela barva brez in hiš, šum vode v vodnjaku pred cerkvijo. Znova sem občutil prijetno atmosfero Skandinavije, ki me je zvalila na dolgo pot. Atmosfere tišine; domaćnosti, ki pa vam ne nalaga nikake odgovornosti in jo sprejemate povsem nepriljudno skoro nezavedno. Nezavedno, dokler ne razmišljate o njej.

3. Preko mnogo zelenih dolin

Vse manj je naselij in tovarn ob železniški progi. Le še osamljene kmetije sredi gozdov. Kilometri. Desetine kilometrov. Kako naj človek zdrži te trenutke tišine in miru, ko nas sredi mehke blazine gozdov skuša usnavati enolična pokrajina. Vse bežne vtise lahko človek sproti pregnete, ne more pa zadržati toka misli, saj dregajo v nas vedno nova vprašanja. Vsako vdušje je enkratno že zaradi tega, ker mi nismo vselej isti. Vsak trenutek je po svoje dragocen in ga ne more odtehtati prav ničesar. Njegov pomen pa se spreminja, ako najdemo zvezo s nekim preteklim dogodkom ali pa z neko našo željo, ki pa mora biti tako močna, da nam narekuje odločitve in vodi naša dejanja. Tedaj pridemo, kamor smo želeli in tedaj skušamo nadoknaditi, kar smo nekoč zamudili ali pa obstanemo zadovoljni s samim seboj.

Včasih pa nam povratek omogoči, da presojamo vse dogodke z nekega novega zornega kota.

Bil sem prepričan, da poznam Norveško. Pred eno uro smo zapustili Oslo. Oblaki. Dež. In tišina v vagonu. Lok betonskega mostu nad sotesko. Gozd. Kraj ob jezeru, ki ga noče biti konec. Po njem vozijo tovarne, potniške in ribiške ladje. Jadralce in jahte so prislonjene k pomolom. Mostovi se prepletajo visoko nad nami. Otoki drevesnih debel, ki jih vlečejo vlačici, Eidsvoll. V vas zavzeta ena sama beseda — Lepo. Sem moram se enkrat priti. Ako ste preleteli že mnogo krajev in držav, spoznali mnogo ljudi in si domišljate, da za vas ni ničesar novega. Tedaj nenadoma butne v vas — Je to sploh mogoče. Tak približno je Eidsvoll, kraj ob jezeru, ki ga ni konec uro vožnje. Valovi pluskajo ob peščeno obalo, zgoraj na pobočju žitna polja. Hamar. Lillehammer. Tu se poslovimo od jezera, a njegovi pogledi še dolgo pliskajo v nas. Ne morete povsem razumeti brezbriznosti vaših sopotnikov. Eidsvoll. Nato izveste, da je to ime zapisano v srcu vsakega Norvežana že ob rojstvu, ujamete kosček tiste ga, kar se skriva za njihovimi pogledi. Brez poznavanja zgodovine ne moremo razumeti nobenega naroda.

Eidsvoll. Ko je v napoleonskih vojnah admiral Nelson premagal dansko ladjevlje, se je moral danski kralj, ki je bil tudi vladar Norveške, s katero so Norvežani štiri stoletja delili vladarja, odpovedati norveški kroni in Norveška pripadla Švedski. To je na Norveškem povzročilo nezadovoljstvo. Tedaj so najpomembnejši možje Norveške sklenili, da se morajo v deželi izvršiti volitve in da mora narod izbrati predstavnike za parlament. Pred enim in pol stoletjem je bil pravi podvig sklicati zbor odposlancev, čeprav odposlanci iz najbolj severnih pokrajin niso bili navzoči. Izvoljeni člani so prišli v Eidsvoll s konji, ladjami in peš. Med stodvanastimi predstavniki so bili navzoči duhovniki, vojniki, izobraženci, uradniki, pravniki, nekaj zemljiških lastnikov, bogati trgovci in plemičev.